

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

3-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden sávotkésznél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
nyasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, február 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Elvették a nyelvünket, a jogainkat!...
- Irodalmi délután a képkiallításán.
- Választások az új törvény alapján.
- A román nőegylet jelméz-bálja.
- A t. Ház bizalma elnökeihez.
- Fej és kezek nélküli holttest.
- Politikai afférek tömege.
- Kicsérté felenségek.
- Ki ad többet érte?
- Tolvaj miniszterek.
- Hova lett a só?

Mi a hazaárulás?

Arad, február 19.

Soha olyan könnyen nem fogták rá a vezető politikusra, hogy „hazaáruló”, mint mostanában. Aki ma azt meri hangoztatni, hogy Andrássy Gyula grófot nem influenzája tartotta vissza a képviselőház üléseiről, hanem fölöslegesnek vélte a kerületek beosztása ellen való állásfoglalást, az ravasz hazaáruló. Aki helyteleníti a reklámra dolgozó fiskálisnak az összeférhetlenségi bizottságban való szereplését, az eladta a hazát. A hazaárulók száma ma oly nagyra nőtt, hogy előbb-utóbb nem tudják eladni a hazát egymástól. A menyasszony-jelölt, ha ideálja két napig nem mutatkozik, biztosan így kéri számon távol maradását: hol volt maga kis hazaáruló?

Tisza István gróf sokszoros hazaárulásai között a következők a legujabbak: kiderítette, hogy ellenzéki lapok is kaptak a margitszigeti „pa-

nama-pénzekből” s nem derítette ki, hogy munkapárti képviselőket is nem vesztegettek-e meg; nem kötött paktumot a románokkal, de titokban mégis eladta nekik a hazát; s végül, hogy a franciaországi sajtót sok ezer koronáért megvásárolta a magyar politika számára. Soha meg nem bocsátható hazaárulást követett el a magyar miniszterelnök akkor, amikor a hármasszövetség ellenlábásának a francia-orosz-angol entente-nak több tekintélyes organumát „megvesztegette” és napról-napra azt iratja a sok százezer művelt olvasóval bíró párisi lapokban, hogy Magyarországon rend és nyugalom van és sötét rémlátásnál nem egyéb az ellenzéki grófok ama hiedelme, mintha nálunk „a lelkek forradalmának korszaka vetné előre sötét árnyékát.”

S mindez a hazaárulás most derült ki, most Károlyi Mihály grófnak az ellenzék vezérének Párisban történt látogatása után. A martir szerepet játszó ellenzéki sajtó naponkint foglalkozik a fiatal gróf párisi utjával, mintha majdan ennek lenne az eredménye a koalíciós korszaknak nehezen várt föltámadása. Azt nem tudják életre kelteni, tehát hazaárulási meséket költenek. Pedig volna a francia „lapvásárlásnál” komolyabb ügy is. Minden elfogulatlan és pártatlan ember, aki nem a politikai gyűlölség kódén át látja az eseményeket, jogosan tehetné föl a következő kérdéseket!

— Azt nem tartják hazaárulásnak, hogy a legnagyobb magyar mágnás-

családok egyik fia — az ellenzék vezére — üdülés ürügye alatt Párisban fölkeresi a francia köztársaság elnökét és másfél óra hosszan átinformálja a magyar belső viszonyokról és külpolitikánkról?! Hogy az ellenzék vezérének információs kihallgatása után a mi nagy rivális-államunk fejének véleménye milyen lehet Magyarországról, azt könnyű kitalálni. A hazaárulót kiabáló táborban talán nem tudják, hogy a külpolitikai szinfalak mögött most élet-halál harc folyik és csak annak a bizonyos gyufaszáznak kell megvillanni, hogy európa puska-poros levegőjét népeket gyilkoló detonáció rázkódtassa meg?! És az ilyen forró hangulat közepette a magyar közállapotokról sötét képet tárni az ellenség reményeinek hizlalására — nem hazaárulás?!

Ezekre a fájó kérdésekre tőlük lehetetlen igaz választ kapni. Mi feleletképen földézzük a jó egy évtizeddel ezelőtt történt hasonló külügyi vizitet. Akkor is az ellenzék vezére — az azóta már örökre elpihent nyugtalan harcos: Ugron Gábor — tett barátságos látogatást, de nem Franciaországban, hanem a másik félelmetes ellenségünkönél, az orosz-nál. Ő se volt megelégedve kül- és belpolitikánkkal és ép úgy titokban informálta haragos szomszédainkat, mint Mihály gróf most. S mi lett a vége? Ugron Gábort jóidőre a saját pártja némitotta el, mert ott is beláták, hogy a mit tett, enyhén szólva: bűn. Akkor így gondolkoz-

Az én szívem.

Írta: Nagy Lajos.

Fák, felhők és egy sima fehér ut.

Egy ligeti kávéház terraszán ültem. Tekintetem kiszállt a tágas térbe. Előttem sima és kemény kis út, zöld fák, fent a kék nyárdélutáni ég, rajta fehér felhők.

Az egymásra boruló nagy fák és duslombu bokrok hasonlatosak voltak valamely erdőszélhez. Tekintetem hidegen és mintegy próbálkozóan át- és átölelgette a fákat. Hiába! Tekintetem végigfutott a tiszta uton, fellendült a kék boltozatra, keverte, szalajtottá, rögzítette a kicsiny csipkés foszlányokat. Hiába! Fák és felhők keríngtek, kavargtak előttem és félősen, tehetetlenül rezgett a kis út. De hiába, hidegen alakultak, cserélődtek a színek és formák, életet nem vert beléjük az én szívem, nem született meg számomra a tájkép! Bezárt maradt az én lelkem minden szép előtt, melyet a szemem feléje hordott, kemény, keserves tudat fogta le az én szívemet.

És mégis jól tudtam, hogy minden, amit látok, gyönyörű és isteni! Tudtam, hogy elmét meglendít, szívet hevít a fa, felhő és út; hogy vonalainak és finom színárnyalatainak pompás muzsikás együttese dus lakomája az érző léleknek.

Mindezt jól tudtam, mert emlékeztem reményteljes órákra. Reményteljes órák mindezt elmém hideg ismeretévé tették.

A reményteljes órák! Mikor az édes leánykával egy padon ültünk. Magunkba szívtuk az előttünk vonuló erdőszél sejtelmes igéreteit. És mikor egy izzószerelmű asszonnal ósalóknál hideg gondolatokat cserélgettünk és szemünket az égre vetve csodás, új gyönyörök jelentővé eszményítettük a felhőket. És mikor a fehér és kemény kis uton előttem egy pompás leányka lábacskái topogtak, én pedig már meleg szavakat alakítottam, hogyha megszólítom, gyengéd és hálás legyen a mosolya.

Emlékezem a reményteljes órákra és tudom, hogy mélyvéges a bokrok zöldje, hogy borongós a szélről kiforduló falevelek szürkéje, hogy ujjongó az ivelő keskeny ut melódiaja.

Emlékezem... és mégis nekem a fa csak fa: törzs, ágak és sok-sok levél; a felhő ködpára, a fehér és sima ut arravaló, hogy járjanak rajta, a kék ég pedig: a nagy semmi.

Emlékezem... és ó jaj! nem szólhat az én szívemhez sem fa, sem felhő, sem út, sem az ég, sem a hold, sem a felkelő vagy a lenyugvó vöröstüzű nap! Ó jaj, már nem sokáig bírom el ezt a szerelemnélküli életet! Vagy tudok magamnak szerezni egy édes, meleg, drága, ölelő nőskét, vagy megdöglök, mint egy kivert, elhagyott kutya.

Pezsgős vacsora.

Délután ismerkedtünk meg a nővel Kocsiról. Kocsiról könnyű ismeretségeket kötni. A koesi — úgy általában — pénzt jelent és a kedves budapesti nők, akik rettentően szigorú végigméréssel viszonzozzák mosolyunkat ha gyalog megyünk, mi gyalázatos férfiak, — csakhogynem a zsebkendőjüket lobogtatják felénk, ha kocsiban, kétfogatu gummikerekében ülünk.

Kocsiról ismerkedtünk meg a nővel, — a barátom, kedves jó barátom, elvitt magával kocsikázni. Az én tárcámban három-négy korona lehetett... Felvettük a nőt magunk közé a kocsiba. Félórát még így hármásban kocsiztunk. Este már egy kitűnő vendéglő szeparejében vacsoráztunk: a nő, a barátom és én. A nő szép volt, diszkrétan elegáns, a tréfáinkon könnyedén mulatott, kedves mosolyából egyforma bőven jutott barátomnak is, nekem is.

A menüt én állítottam össze, dus és finom volt a vacsora, „Gout Americain!” ittunk. Az én vagyonom ekkortájt — javában ittuk a „Gout Americain!” — két korona néhány fillér körül libeghetett. A barátom pazar volt, drága virágokat vett, valami ajándékokat is ígért, mondván: nagyon örülne, ha ő oly kedves és jó lenne hozzá, hogy — bár ily rövid ismeretség után — elfogadná az ajándékát.

A nő zavartan mosolygott, oly ügyesen mosolygott, mintha igazán zavart lenne, és

tak az ellenzéken is, s a nemzet ellen elkövetett merényleten egyformán főháborodott minden magyar lélek. Nagyon súlyedtünk a politikai morálban; amit akkor hazárulásnak minősítettek, ma lagymatag mosolylyal ezt mondják rá: — Károlyi Mihály külpolitikája.

A t. Ház bizalma elnökeihez.

(Nem tárgyalják az ellenzék indítványát.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 19.

Az ellenzék bizalmatlansági indítványának mai képviselőházi tárgyalása minden politikai jelentőség nélkül volt. Az indítvány indokolása felölelte mindazon pontokat, amelyeket az ellenzék a parlamenti harcok folyamán már több alkalommal felhozott. A gravaminák nem lettek alaposabbá azáltal, hogy őket Mezőssy Béla bokréta alá kötötte. Igen jó hatást tett, hogy Beöthy Pál elnök be sem várva Mezőssy beszédét, sorra vette az ellenzék állítólagos sérelmeit és koncilians hangon kimutatta azoknak alaptalanságát. Tisza István miniszterelnök szintén szolgáltatott néhány argumentumot annak igazolására, hogy az ellenzéknek nincs igaza, mikor az elnökséget velük szemben pártossággal vádolja meg, sőt a kormányelnök épen azt igazolta, hogy az elnök igen nagy lojalitással védi a kisebbséget, védi a kisebbség szólásszabadságát. Az ellenzék mai akciójának belső jogosultságát zajos jelenetekkel igyekezett pótolni és különböző személyes természetű felszólalásokkal közel négy órán át foglalkoztatta a parlamentet. A személyes természetű vita érdekes incidense volt Berzeviczy Albert beszéde, akit egy idő óta az ellenzék előszere-ttel támad. Nyilván azért, mivel nem veti magát a kisebbség karjaiba. Berzeviczy ma igen energikusan felvilágosította az ellenzékét, hogy ne várjanak tőle támogatást azok, akik a mai sajnálatos helyzetet tulajdonképpen felidézték.

Az ülésről a következőket jelenti tudósítónk:

(Az ülés.)

Szász Károly elnök öt perccel tizenegy óra előtt megnyitja az ülést.

Nagy Sándor előadó betérjeszti a zárószámadási bizottság jelentését az 1912. évi zárószámadásról.

Elnök jelenti, hogy Beöthy Pál, a képviselőház elnöke napirend előtt való felszólalásra kért engedelmet és hogy neki az engedelmet erre meg is adta.

(Az elnök nyilatkozata.)

Beöthy Pál, a képviselőház elnöke, arra való tekintettel, hogy ellene bizalmatlansági indítványt adtak be, a Házat tájékoztatni kívánja e kérdésről. Így legalább a bizalmatlansági indítványt megokoló Mezőssy Béla beszédében azokra is kiterjeszkedhetik, amiket most fog a szülő kifejtetni. A magyar nemzet történetének voltak fényes napjai...

Fölkiáltás balról: Voltak! De régen voltak!

Kun Béla: Amikor nem panamáztak!

Beöthy Pál: ... és voltak szomorú napjai, amikor tekintélyünk lehanyatlott. A fényes korszakok mindig oly időkben voltak, amikor egy embernek sikerült a nemzet nagy erőt egy közös cél elérésére és munkálására sorakoztatni és ennek a törekvésnek voltak is eredményei.

Kun Béla: De nem a Margitszigeten! (Nagy zaj.)

Beöthy Pál: Viszont a szomorú idők akkor következtek el, mikor a nemzet fiai bennük rejlő képességeket egymás elleni küzdelemre használták föl.

Fölkiáltások balról: Amikor kidobálnak innen bennünket.

Fölkiáltás jobbról: Viseljék magukat szépen!

Fölkiáltás balról: Audrássyt is kidobták! (Folytonos zaj.)

Beöthy Pál: A negyvennyolcadiki nagy alkotások legnagyobbika a parlamentáris kormányforma megteremtése, melynek az volt a célja, hogy egyrészt erőinket érvényesítsük, másrészt pedig, hogy lobbanékony természetűeknek legyen valami levezető csatornája. (Nagy zaj.)

Polónyi Géza: Micsoda fejtegetések ezek! Kijátszása a házszabályoknak!

Beöthy Pál: a magam részéről, a mikor a politikai életbe léptem, azokhoz csatlakoztam, akik aggodalommal látták, hogy a parlamen-

tól, a balsorstól való aggodalom. Gyászoltok ingnak bele a csillár meleg fényébe...

Ez most multság. Vigak vagyunk és kacagunk. De vajon király vagyok-e én ennek a vigságnak, vagy az udvari bolondja! A barátomnak sok pénze van! Neki van pénze!... Én azonban udvari bolond nem leszek soha! Soha! Én is szeretem a szép nőt. Jobban, mint más. Jobban, mint akárki. A szép nőt legjobban én szeretem a világon!

Elérkezett a perc. A barátom kiment. Én simán, óvatosan, mesterien hajoltam a nőhöz és lágyan, a hangomat kissé szordinózva, beszélni kezdtem:

— Édesem, szeretlek. Már szeretlek, már imádom minden mozdulásod, imádom a sorsod, az életed. Már a hüvös szélről is féltetek. Aggódok érted és... könnyitenem kell a szívednek. Ez most egy ártatlan, kedélyes vacsora. De vigyázz! Vigyázz, ha kocintasz a barátommal! Vigyázz, hogy a poharaitok széle össze ne érjen! Vigyázz, mert, mert...

Es itt a hangom elakadt, hagyttam, hogy elakadjon, és új, mély lélekzetet véve mondtam:

— ... mert a barátom, szegény, beteg. Kiméltetesen és ügyesen vigyázz!

A barátom visszajött. Tovább mulattunk. Duhajok voltunk. Ittunk. A nő diszkrétan megjelölte a poharát és maga elé tette és mindig ott tartotta... Hajnalig mulattunk, minden szép volt és vig volt, a barátomnak volt elég pénze, sok pénze.

A nő azután az enyém lett.

tet tétlenségre kárhoztatják és tekintélyüket lejáratták. (Nagy zaj.)

Fölkiáltások balról: A sóval járatták le, a panamakkkal! Lukács járatta le. (Folytonos zaj.)

Elnök indítványára Sümegi Vilmost, aki folyton zavarja a tárgyalást, a Ház a mentelmi bizottsághoz utasítja. (Folytonos zaj.)

Elnök: A szónok tagja annak az elnökségnek, a mely ellen bizalmatlansági indítványt adtak be, a Háznak tehát kétszeres kötelessége őt meghallgatni.

Beöthy Pál: Készséggel tettem eleget annak a fölhívásnak, hogy tagja legyek az elnökségnek. Készséggel vettem részt az enyhébb eszközök alkalmazásával is Návay Lajos elnöksége alatt. A mikor az ő kísérletei meddőnek bizonyultak, készséggel vállalkoztam azoknak az erősebb eszközöknek alkalmazására is, a melyeket alkalmazni Tisza István kezdett meg, hogy a Ház munkaképességét visszaszerezzük. Az elnökség minden tényéért nemcsak vállalom, de követelem is a felelősséget. Elnökségem öhajására ki kell jelentenem, hogy az egész elnökség szolidáris velem. Attértek ezután az indítvány egyes pontjaira. (Nagy zaj.)

Rakóvszky István: Erdemileg nem lehet tárgyalni az indítványt! Micsoda dolog az, már a megokolás előtt vitába bocsátkozni!

Beöthy Pál: Ertsük meg egymást! A fölött méltóztatnak nyugtalankodni, hogy én most nyilatkozom e kérdésről. Az indítványt már tegnapelőtt ányujtották nekem. Ha én előre szólok föl, módot nyujtok az indítványt megokoló képviselő urnak arra, hogy tisztában lássa álláspontomat. (Folytonos zaj.)

Felkiáltások balról: Az a kérdés, hogy az elnök kapott-e a lopott pénzből, vagy sem?

Beöthy Pál a házszabályokból azt magyarázza, hogy az elnök megválasztása szabályszerűen ment végbe és hogy a bizalmatlanságnak erre vonatkozó része alaptalan. A másik vadpont az, hogy az elnök nyíltan szolidaritást vállalt a június 4-ikén elkövetett házszabálysértéssel. Szóló ebből sohasem csinált utkot. A mikor a nemzeti védelemnek már tizenöt év óta napirenden lévő kiegészítéséről volt szó és a mikor köztudomású volt, hogy mi a Ház többségének az akarata, a fenyegető külpolitikai helyzetre való tekintettel, tenni kellett valamit. Nem szépitgette senki az akkori elnök eljárását, amiről elismerte mindenki, hogy a házszabályok betűinek megsértése volt. De az ily ügyekben más nem lehet bró, mint a szuverén parlament és ennek ítélete alá bocsátotta Tisza István gróf is a maga eljárását. A Ház határozatának ellent mondanai nem lehet, az úgy ezzel tehát jogilag is el volt intézve.

Azt, hogy a szülő részt vett az új házszabályok készítésében, azt nem hogy nem tagadja, hanem egész életében mindig büszke lesz rá. Arra vonatkozóan, hogy a napirendi vitában egyes képviselőktől a szót megvonták, azt feleli, hogy az illető képviselők a napirendi indítványnál össze nem függő dolgokról igen hosszasan beszéltek. Egyes esetekben megengedte ilyen alkalommal is a hosszas felszólalást és a tárgytól való eltérést, de ezt csak akkor tette, a mikor ez méltányos volt, rendszerre válni azonban nem engedte ezt a dolgot. A mi a parlamenti őrség bécsi szereplését illeti, a törvény az elnök kötelességévé teszi, hogy ne csupán a Ház, hanem a bizottságok működését is biztosítsa. Mivel a lapokból köztudomású volt, hogy az ellenzék a delegáció tárgyalását is meg akarta zavarni, igenis fölment Bécsbe és személyesen ügyelt arra, hogy a tárgyalás rendjét meg ne zavarják. A delegáció megalakulása után a rendelkezés jogát átruházta a delegáció elnökére. A bizalmatlansági indítványt azt is megemlíti, hogy az összeférhetlenségi bejelentést is erőszakosan megakadályozta az elnök. A képviselőknek azt a jogát, hogy összeférhetlenségi bejelentést tessenek, természetes, elismeri, de az is természetes, hogy a bejelentés csak a házszabályok egyéb rendelkezéseinek figyelembevételével történhetik. Mivel a házszabályok szerint a napirend tárgyalását félbeszakítani csak az elnök indítványára lehet, természetes, hogy az összeférhetlenségi bejelentés csak a napirenden kívül tehető meg. Különböző irásban is be lehet a jelentést ter-

nagyon sokat mosolygott, sokat a barátomnak, egy keveset nekem is. A kis nő — most pontosan és hitelesen tudtuk — szininövendék volt.

Nagyszerűen ettünk, ittunk, komiszkodtunk, — a barátomnak sok pénze volt, én egy kissé elszomorodtam. Elszomorodtam a szívenben, de azért hangos és duhaj voltam. A kis nőnek talán már kifogásai lehettek ellenem, hogy nagyon duhaj voltam, mert bizonyosan kifogásai lettek volna ellenem akkor is, ha egy kevéssé elhallgatok. O, a pénz! A pénz! Ezenkívül ugyan még némely osekélység is van a világon, teszem: szellem, kedveség, a szív meleg indulata és a forró nagy áhítás! Én ura voltam az erőimnek, mindenemet a nő lábai elé terítettem és elűztem gonosz aggodalmamat. A nőcske hálás volt egy keveset, mosolygott újra, kérdezgetett, megsimította az arcomat. A barátom, kedves és jó barátom, a bizonyosság nemes pózában szivta a „Kinet”. Vagyonkám, amint mondtam, két korona és néhány fillér körül szerénykedhetett.

Hogyan! Milyen vidám vagyok és hogy mulattatom én háromtagu becses társaságomat! Izzik a csillár, fénye megragyogtatja a pezsgőt, a drága italt. Vad, mámoros kacagások hangjai mint színes foltok libegnek a szobában és lágy, buja szavak is mint szalagok a szélben kusznak már közöttük. Egy gyönyörű nő szempár élővé, széppé, emlékezetessé sugároz mindent, ami csak előttünk és körülöttünk mozdulatlanul ögyelg, és két nehezen — váró, vágyó férfiszív meggyorsult ütémébe belereszket már a nőtől, az egymástól, a jövő-

jeszteni, amely ép oly érvényes, mint a szóbeli. Arra a vádra, hogy az elnökség a fegyelmi szabályokat az ellenzékkel szemben nem úgy alkalmazza, mint a kormánypárttal szemben, megvallja, hogy bántja a lelkiismeret e tekintetben, de csak azért, hogy nagyon is elnéző volt az ellenzékkel szemben. De menti az eljárást az, hogy a többséggel szemben nagyobb szigorot kell alkalmazni, mint az ellenzékkel szemben, mely a kritikára és ellenőrzésre hivatott. Ha azonban az ellenzék nem kritikát gyakorol, hanem a Ház működését meg akarja akadályozni, akkor kénytelen azok ellen eljárni, akik a Ház tanácskozássát zavarják. Ha a miniszterelnök vétett a házszabályok ellen, ezért minden alkalommal rendreutasításban részesült.

Fölkiáltás balról: Ha megengedte. (Nagy zaj.)

Beöthy Pál: Arra a megjegyzésre, hogy az elnök nem rendelkezik állásának tekintélyével, e vádat illetően vitába nem bocsátkozik, mert a maga tekintélyének meglétét nem kívánja bizonyítani. *E kérdést eldönteni, a Ház hivatott.* Az alkotmányos munka és a szólásszabadság megvédésével az elnökség nem szolgált rá arra, hogy ezért pálcát törjenek fölté. (Zajos éljenzés és taps jobbról.)

Elnök: Vitának vagy határozathozatalnak helye nem lévén, áttérünk a napirendre. Ennek első pontja Mezőssy Béla bizalmatlansági indítványa.

(Mezőssy beszél.)

Mezőssy Béla: A kormányok igyekeztek, hogy az értelem és jellem dolgában legkiválóbb férfiakat ültessék az elnöki székbe. Mert viharos időkben, a melyek nálunk, fájdalom, gyakoriak, az elnök személyének, az elnök tekintélyének kell nagyon sok konfliktust megakadályozni. Az elnöki székben ültek szürke egyéniségek és európai nevű emberek, de ezek mindig alandóan tudatában voltak annak a nagy közjogi méltóságnak, a mit viseltek és erkölcsi sullyal bírtak. Ez alól a gyakorlat alól két ízben történt kivétel. Mikor Tisza István gróf kezében volt a kormány és tőle függött, hogy ki legyen elnök, egyik esetet nem akarja érinteni, mert ettől egy *nemrég hantolt sir* visszatartja. Nem is szükséges, hogy említse, mert erről már ítélte a nemzet. De nem kell kiemeltet tanúsítania a jelenséggel szemben, amely Tisza István grófnak sokkal rosszabb kreaturája, hogysem a bírálattól tartózkodnia kellene. Beöthy Pál felszólalását úgy fogja föl, hogy az elnök már a bizalmatlansági indítvány előtt *vastapsot akart magának rendezni.* Ebből már nyilvánvaló, hogy mi lesz a bizalmatlansági indítvány sorsa. De a mig ide elértünk, nagyon nagy utat tettünk Szilágyi Dezső és Apponyi idejétől, a mikor az elnök azt jelentette ki, hogy nem a többség bizalmából ül az elnöki székben, hanem azonnal távozik, a mint az ellenzéknek csak egy frakciója m gvonja tőle a bizalmát. Beöthy Pál nem ilyen fából faragták.

Felkiáltások balról: Biharban faragták! Sóból faragták!

Mezőssy Béla: Beöthy Pál most kijelentette, hogy szolidaritásban van Tiszával. De ez hányadik számú szolidaritás? Hiszen ő szolidaris volt Nárayval és Berzeviczyvel is. Hátha Nárayval szolidaris volt Beöthy, akkor miért nem ment vele együtt? Ha az elnök arra hivatkozik, hogy a fenyegető külsőpolitikai helyzet miatt volt szükség a június negyedik csinyre, akkor az elnök és a miniszterelnök büns könnyelműséget követett el, mert ha neki június 4 én már tudomása volt a külső politikai veszedelemtől, akkor miért nem informálta erről a Házat és a külügyminisztert? Hiszen a külügyminiszter egy nappal az első ágyu eldördülése előtt a delegáció estjén még annak a biztos reményének adott kifejezést, hogy a Balkánon nem lesz háború. (Zajos éljenzés és taps balról.)

Szabó István (függetlenségi képviselő): Ez így van! Ez így igaz! Ha megmondták volna, hogy veszedelem van, nem lett volna szükség június negyedikére. (Nagy zaj.)

Elnök kéri Szabó Istvánt, hogy ne zavarja a szónokot.

Szabó István: Bocsánatot kérek, de ennek ki kellett jönni belőlem.

Mezőssy Béla: Eljön majd az idő, amikor az ellenzék az irataiból ki fog tűnni, hogy el-

ment az ellenzék az engedékenység legvégső határáig. A Balkánon kitört bonyodalmakat utólag fölhasználni a június 4-iki események szépitgetésére föl lehet használni, de Abádszálón, Beöthy Pál kerületében, itt azonban nem.

Fráter Loránd: Sópénz kell oda.

Mezőssy Béla: Nincs a világnak olyan címe, rangja, kitüntetése, amiért én valaha arra a szerepre vállalkoznék, hogy innen magyar képviselőt kivezettessek.

— Örök szégyenfoltjuk! — kiálják balról.

Huszár Károly: Jó, hogy nem lóháton jönnek ide.

Mezőssy Béla: Az elnök urnak egy mentése van, de ez még nagyobb szégyene a képviselőháznak. Hogy akadt egy magyar emberekből álló bizottság...

Felkiáltások balról! Hóhérbizottság!

Mezőssy Béla: Mely törvényes formák közzé iktatta azt a gyalázatos szerepet, hogy lasszódobók módjára hurkot vetett a szólásszabadságra.

Szász Károly: Figyelmezteti a szónokot, hogy a szuverénül eljáró bizottságot sérteti. Ezért a szónokot rendreutasítja. (Óriási taps.)

Mezőssy: Tegnap azt mondta a belügyminiszter, sajnálja, hogy a mi felfogásunk közt egész világ van. De azok után, a miket Tisza tegnap Szmeccsányi interpellációjára válaszul mondott, én álláspontomban megerősítve érzem magam. A miniszterelnök azt mondta: más kulturnemzetekben is történik hasonló eset. De napirendre tértek felette. De hogyan? A bünsökkel szemben a törvény teljes szigorát alkalmazták Poroszországban...

Huszár Károly: Lukács szabadon jár!

Rakovszky István: Azok tisztességes emberek.

Justh Gyula: A miniszterelnök olyan, mint az oltalmazottja.

Mezőssy Béla: Egy miniszter félrelépett Poroszországban, de sürgönyileg indították meg ellene az eljárást. Mert ott tudják, hogy a monarchiák alapja a köztisztesség. No hát itt van az a világ, amely köztünk van. Mi azt mondjuk, a törvény ne legyen pókháló, mely csak a kis legyeket fogja el, de a nagy tolvajokat átengedi. Nálunk a milliós panamát úgy intézik el, hogy a miniszterelnök azt mondja, ő ezt nem tette volna.

Elnök: Ezért a szónokot rendreutasítja.

Fölkiáltások balról: Igaza volt!

Mezőssy Béla: Mindezek arra indítottak minket, hogy bizalmatlansági indítványt terjesszünk elő az elnökség tagjai ellen. Felolvassa az indítványt.

(Tisza védi az elnökséget.)

Tisza István gróf: Részletesebben kell foglalkoznom az indítvánnyal — kezdte Tisza. A június negyedik házszabálysértés jóvátételét tartják szabálytalannak. Ki kell jelentenem, hogy azt a reparációt nem a többség tette, hanem a Ház. Ez pedig korrektül, szabályszerűen járt el. Abban az egy esetben, magam mondtam, történtek házszabálysértések. Az akkori házszabályok olyan utvesztőbe vezettek, ahol a nemzet elvérzett volna. Az elnökség nem a házszabályok megsértését, hanem az országot mélyen sértő, a parlamentet kompromittáló események megszüntetését. Ezt tettük, amikor a koalíció házi kezelésére hozott házszabályokat törvényerőre emeltük.

Lovász Márton: Kivették a közös ügyeket.

Elnök: Lovász képviselőt rendreutasítja.

Kubinyi Géza: Szemtelenkednek.

Preszly Elemér: Ki mondta?

Kubinyi Géza: Én!

Szász Károly elnök: Rendreutasítom.

Tisza István gróf: A házszabályok a Ház minden tagjára nézve érvényesek. Az a vád, hogy az elnök a reá ruházott fegyelmi jogokat nem gyakorolja pártatlanul, nem állhat meg. Nem mehetek bele egyes esetek bírálába. Kérdem, nem volt-e a mai és a tegnapi ülésen szabad folyása az ellenzéki temperamtnak. Vannak mindég közbeszólások, sőt zajongó közbeszólások.

Pető Sándor: Minden parlamentben van.

Tisza István gróf: Aki azokat az ellenzéki beszédeket, a melyek tegnap itt elhangzottak, meghallgatta, meg lehet nyugodva, mert itt semmi elnöki tulkapás nincs, a szólásszabadságot nem fenyegeti veszedelem.

Károlyi Mihály gróf: Tapasztaltam magamon!

Tisza István gróf: Amiért látták, hogy képviselők tölem az elnök urhoz mentek, azt hitték, hogy én rendelem meg a rendreutasítást. Csak kis türelmet kér. Egyszer megtörtént, nem emlékszem már az esetre, nagyon sajnálom, hogy erősebb kifezésre ragadtattam magam. Ekkor felüzentem, hogy utasítsanak rendre. De többször is ért rendreutasítás. Kérem, ha beszélek, mégis csak jó lesz kicsit csendben lenni.

Az elnök: A miniszterelnök ur elvárhatja, hogy a Ház minden oldalán csendben meghallgassák.

Tisza István gróf: Mezőssy Béla következetességről beszélt. Ebben sok a pikantéria. Ne firtassuk, ki kívül volt ma és tegnap. Erről Szabolcsvármegye beszélhetne. Az elnök szolidaritásban kell, hogy legyen az elnökkel. Van-e ebben inkonzekvenca. Amikor Berzeviczy Albert visszavonult úgy határozottunk, próbálja meg Náray Lajos, talán neki sikerül erősebb rendszabályok nélkül békét teremteni. Náray Lajos optimizmusa nem vált be. A 48-as idők férfainak nemes haragja sujtotta volna az obstrukció hőseit. Ezek a nagy férfiak mindenre képesek voltak, de trombitálásra nem. Akik ilyen színhelyé aljasították a parlamentet...

Palugyay Móric: Maga aljasította le!

Tisza István gróf: Azok, akik szomorú állapotok között teljesítették nehéz tisztüket, felémelt fővel...

Bartos István: Sóval!

Podmaniczky Endre: Kérdezze meg Székelyt! (Nagy zaj.) Ő is kapott!

Székely Ferenc: Gazember, ha be nem bizonyítja!

Tisza István: Semmi szükségét nem látja, hogy a bizalmatlansági indítványt tárgyalják.

Tisza István e szavai közben nagy botrány tört ki, melyről külön cikkben számolunk be.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Kara Győző előadása.** A francia forradalomnak Aradon a leghivatottabb ismertetője Kara Győző, aki a pénteki előadásán megkapó részleteket mond el a francia forradalomról. Szabadliceumi előadásait Kara minden pénteken délután 5 órakor a kereskedelmi iskola dísztermében tartja, jegyek, melyek az összes előadásokra érvényesek, egy koronáért válthatók a kulturpalota portásánál (főkapu) és este a pénztárnál.

Hova lett a só?

(Vihar a képviselőházban.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 19.

A képviselőház mai ülésén, ebédidő után, fél kettőkor, Tisza István gróf beszéde alatt váratlanul óriási botrány tört ki. Mikor Tisza István a többségi elvről, a többségi akaratról beszélt, a baloldalon valaki — állítólag Bartos János, — elkiáltotta:

— Só!

A jobboldali mezőről Podmaniczky Endre báró kiáltott vissza:

— Kérdezzék meg a Székelyeket, kapta-e a sópénzből?

Székely Ferenc volt igazságügyminiszter izgalomtól sápadtan csapott az asztalra és visszasisüvitette:

— Gazember, ha be nem bizonyítja!

Óriási láрма tört ki az ellenzéken — ahol csak a gazemberi sivitását hallották tisztán, — mindenki Székely Ferenc felé tódult. Tisza bejezte beszédét, Székely Ferenc pedig intett az elnöknek, hogy beszélni akar.

— Ha jól láttam, Székely Ferenc képviselő ur szót kér. Milyen címen?

— Személyes megtámadtatás címen.

Az elnök fölvetette a kérdést, megadja-e a Ház Székely Ferencnek a felszólalás jogát. A Ház megadja az engedélyt és Székely Ferenc izgatott, rekedt hangon beszélni kezd: én úgy hallottam, hogy a miniszterelnök ur beszéde alatt Podmaniczky Endre képviselő ur ilyesféle közbeszólást tett:

— Kérdezzék meg a Székelyektől, hova lett a só? Mire én azt feleltem, hogy addig, amíg be nem bizonyítja, hogy én tudok róla, hova lett a só, addig ő gazember.

— Ezért a kifejezésért kénytelen vagyok képviselő urat rendreutasítani — csapott le az elnök.

Székely Ferenc nyomban bocsánatot is kért a Háztól a sértő kifejezésért.

— Nem számítottam erre a támadásra sem a képviselő urtól, sem mástól, mert én határozottan kijelentem, hogy *semmiféle tudomásom nem volt arról, amiről Podmaniczky ur beszélt.*

Hol kell keresni a sópénzt?

Podmaniczky Endre báró állt fel most és személyes kérdésben kért szót.

Elnök: A Ház az engedélyt megadja.

Nagy izgalom és láрма támadt, a képviselők egymást csillapították és kiabálva figyelmeztették egymást, hogy Podmaniczky beszédét meg kell hallgatni.

Podmaniczky Endre báró nagy zajban kezdett beszélni. Mint számtalan, más alkalommal, most is azt kiáltottam, hogy a sópénzt ott kell keresni. Meg kell kérdezni a Székelyeket, mert a tuloldalon azt szokták mondani, hogy mi pénzt kaptunk a választásokra. Én tehát azt kérdezem Székely Ferenc volt igazságügyminisztertől, hogy kapott-e a választásokon ő és a fia pénzt, igen, vagy nem?

A nagy lármában Székely Ferenc ismét szólásra jelentkezik és személyes kérdésben kér szót.

Elnök: A Ház a felszólalásra megadja az engedélyt.

Székely Ferenc: Podmaniczky Endre arra kér tőlem választ, hogy kaptam-e választásomra pénzt, igen, vagy nem...

Podmaniczky Endre: A fia kapott-e?

Bartos János: Maga kapott-e?

Podmaniczky Endre: Semmit! (Óriási láрма.)

Elnök: Amikor a Ház immár másodizben adja meg az engedélyt, Székely Ferenc képviselő urnak, hogy személyes kérdésben felszólaljon, kérem a Ház tagjait, hogy a felszólalót nyugodtan hallgassák meg.

Székely Ferenc másodszor is felszólalt. — Határozottan válaszolok, — mondotta. Legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint én nem kaptam a pártkasszából, de azt tudom, hogy más kapott. Kérem, hogy miből választották meg báró Podmaniczky Endrét?

Podmaniczky Endre kijelentette, hogy ő jobban áll, mint Székely Ferenc és fia.

Pallavicini György őrgróf akart ezután személyes kérdésben felszólalni. Az elnök nem engedte meg, mert Pallavicini a tegnapi támadásra akart felelni. Pallavicini csak a napirend második pontjánál szólalhat majd fel.

Ezután a bizalmatlansági indítvány fölött határozott a Ház. A többség elvetette az ellenzék bizalmatlansági indítványát. (Taps a munkapárton.)

Személyes csaták.

Berzeviczy Albert állott fel szólásra. Ertesültem, hogy Rakovszky azt a támadást intézte ellenem — mondotta — hogy kitérek a harc elől. Ebben a vádban a személyes hajsza egy nemét látom. Rakovszkynak könnyű a hősi póz. Őt sohasem hívtam békére.

Rakovszky István: Ülésen kívül!

Berzeviczy Albert: Budai beszédemben kifejtettem, hogy mindenkivel meg tudunk békülni, csak az ellenzékkel nem. Gyászos következményei lesznek ennek. A magam személyében nem veszem tragikusan, ha a politika színteréről lekerülök. A koalíció idején a visszavonultságomban életem legmegelégedettebb szakát éltem át. A mai helyzet intencióm ellenére alakult.

Rakovszky István: Ki az oka?

Berzeviczy Albert: Én a harcból mindig kivettem a részemet. Ebből a küzdelemből nem kérek, mert ez nem az ország javát szolgálja. Azzal fejezi be beszédét, hogy nem ijed meg attól a puskaportól, amit Rakovszky elpuffogat s amelyik mindig visszafelé sül el. (Taps a munkapárton.)

Pallavicini György őrgróf személyes megtámadtatás címen kér szót.

Elnök kérdi a Házat, hogy megadja-e az engedélyt? Konstatálta, hogy a Ház az engedélyt megadta.

Pallavicini György őrgróf azt mondja, hogy a tegnapi ülésen egy rendreutasítást kapott egy közbeszólásért. Azt mondta ugyanis, hogy van itt egy megvesztegetett miniszter. A miniszterelnök megtámadta a közbeszólásért. Kétféleképpen támadta. Ha kétségbevonta meggyőződését, akkor is segítségére jön a büntetőtörvénykönyv, amely megadja a megvesztegetett miniszter definícióját. Másodszor azt mondta Tisza, hogy menjen az ügyészséghez. Neki nincs módja odamenni, mert az az eset a miniszteri felelősség szakasza alá tartozik. Tegnap azt mondták egyesek, hogy a sértő közbeszólás után nem jelentkezett rögtön.

— Ugy van! — kiáltják a munkapártról.

— Aki azt felteszi róla, annak a véleményére kíváncsi.

Szász Károly konstatálja, hogy Pallavicini a felhívás után nyomban jelentkezett.

Ezután Rakovszky István válaszolt személyes megtámadtatás címez Berzeviczynek.

Rakovszky István: Elmondja, hogy Berzeviczynek lemondásakor azt tanácsolta; hogy lemondó levelében csak egyszerűen köszönje meg a Ház bizalmát. Különbösen az a véleménye, hogy egy elnöknek nem szabad megfútnia a veszedelem idején. Berzeviczyvel Désy is tárgyalt a békéről és

meg is egyeztek, hogy az ellenzék megszavazza a véderőt, ha a kormány sürgősen beterjeszti a választóreformot. Berzeviczy fogadatlan békeangyal volt, akit pártja dezavualt.

Berzeviczy Albert nyomban válaszolt Rakovszkynak s kijelentette, hogy a békét akarta létrehozni s ez nem sikerült s azért mint önérzetes ember, visszavonult. Ezután a választókerületek beosztásáról szóló javaslatot tárgyalták. Erről más helyen írunk.

Választások az új törvény alapján.

(Tisza István gróf a választókerületekről. — Elfogadták a javaslatot.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 19.

A képviselőház mai ülésén általánosságban és részleteiben elfogadta a választókerületek beosztásáról szóló törvényjavaslatot. A javaslatot ma felszólalt Tisza István gróf miniszterelnök, aki nagyobb beszédben reflektált a tárgyalás folyamán elhangzott észrevételekre. Beszédének érdekes része az volt, melyben kijelentette, hogy a legközelebbi választás már az új választójogi törvény alapján és az akkora elkészülő névjegyzékek alkalmazásával fog megtörténni, ha csak a Ház felosztására előbb nem kerül sor. A képviselőház ülésének e részéről a következő tudósításunk szól:

A bizalmatlansági indítvány és személyes kérdésekhez való felszólalások után az elnök két óraker egy óras szünetet adott. Szünet után Demian Vazul román nemzetiségi képviselő szólal fel a választókerületek beosztásáról szóló javaslathoz és azt a románság szempontjából bírálja. Azt várta a javaslattól, hogy az meg fogja szüntetni a minden oldalon fennálló anomaliákat. Azonban sajnálatára azt tapasztalja, hogy az sem a románság, sem az alsóbb néposztály érdekeit nem tartja szem előtt. Nem fogadja el a javaslatot, mert azt a nemzetiségekre nézve natranyosnak tartja. Utána Pop Cs. István szólalt fel a románság szempontjából statisztikai alapokon bírálja a javaslatot, melyet nem fogad el.

Blaho Pál a tót nemzetiségiéket nevében szólalt fel. Több szónok nem léven az elnök a vitát bezárta.

Tisza István gróf miniszterelnök szólalt fel. Nem akar a nemzetiségiéket által felhozott észrevételekre most reflektálni, mivel erre legközelebb alkalma nyílik, mikor hozzá ez ügyben kérdést fognak intézni. Kéri a Házat, hogy az akkor adandó választát ne vegye tudomásul, hanem tüzze ki a tárgyat a képviselőház napirendjére. Elismeri, hogy a nemzetiségiékek szemben bizonyos erkölcsei obligót teljesíteni kell. Majd Popp Cs. István beszédevel foglalkozik és kijelenti, hogy a javaslat elkészítésénél tekintettel voltak Erdély történelmi múltjára. Alapítalan vádakat tartja a nemzetiségiékek által felhozott séreimeket, open úgy az ellenzék azon állítását, hogy a javaslat a magyarság kárára kedvez a románoknak. Kéri a Házat, engedje meg, hogy részletes választát akkor adja meg, ha a javaslat teljesen elkészülve kerül a Ház elé. Mezőssy Béla beszédjével foglalkozik és kijelenti, hogy szükséges volt a végrehajtó hatalmat megerősíteni. A javaslatra vonatkozólag idézeteket olvas fel Apponyi és Andrássy beszédeiből, kik a koalíció idején maguk is ily tervezettel foglalkoztak.

Kun Béla: De őket nem vesztegetéssel választották meg.

Tisza István gróf válaszol Bakonyi Samu kérdésére és kijelenti, hogy mindent el fognak követni, hogy a választói névjegyzék idejekorán elkészüljön és a legközelebbi választás már az új választási törvény alapján történjen, ha ugyan más ok ezt nem fogja megakadályozni. Elismeri azt, hogy a tervezet a városokat nem részesíti arányosan oly kedvezményekben, melyeket fejlődésük után megérdemelnének, de ezt másképpen nem lehetett

megoldani. Erdélyre vonatkozólag - kijelenti, hogy ott a választási törvény szerint a magyarság kilenc kerületet veszítené, de a kerületek beosztása alapján hat kerületet nyer. Végül kéri a Házát, fogadja el a javaslatot.

Ezután az ellenzék kivonult és a többség úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta a javaslatot. A napirend következő pontja a nem állami tanítók fegyelmi vizsgálatairól szóló jelentés volt, melyet a Ház Siegescu József előadó ismertetése után, hozzászólás nélkül, egyhangulag tudomásul vett.

Az elnök indítványára a holnapi ülés napirendjére a ma elfogadott javaslat harmadszori olvasását tűzték ki. Az ülés háromnegyed hatkor véget ért.

Politikai afférek tömege.

(Képviselők egymás ellen.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 19.

Tisza István gróf miniszterelnök beszéde alatt ma affér kerekedett a képviselőházban. Szász Károly elnök figyelmeztette Lovászy Mártont, hogy beszélgetésével ne zavarja a szónokot. A figyelmeztetése után Lovászy a mellette ült Bakonyi Samu felé fordult s állítólag tovább diskurált. Erre a jobb oldalról valaki odakiáltott:

— Szemtelenység!

Haragosan zudult fel erre az ellenzék s követelte, hogy az elnök utasítsa rendre a jobb oldalt. Szász Károly csakugyan rendre is utasította Kubinyi Gézát, majd Nagy Sándort.

Lovászy nyomban a sértés után felkerekedett s a folyosóra kihívatta Vojnits Sándor bárót, s megkérdezte: hogy hívják azt az ifju, új munkapárti képviselőt, aki őt megsértette.

— Kubinyi Gézának — adta meg a feleletet Vojnits

Lovászy megköszönte a felvilágosítást s délután provokálta Kubinyit.

Lovászy mártón segédei Mandorff Géza báró és Csuha István országgyűlési képviselők, Kubinyi részéről Almásky László és Farkas Zoltán országgyűlési képviselők ma délután kártpárban állapodtak meg. A párbajt hat órákor vívták a Rákosi-féle vívóteremben. Kubinyi Géza karján két vágást kapott, mire a segédek a párbajt beszüntették. A felek nem békültek ki.

Podmaniczky Endre báró a képviselőház mai ülésén Székely Ferenc volt igazságügyi miniszter egy közbeszólására azt kiáltotta Székely felé „maga mennyit kapott a sópénzből,” mire Székely azzal felelt vissza, hogy míg Podmaniczky nem bizonyítja, hogy őt vesztegetéssel választották meg, addig gazember.

Ma délután fél kettőkor, mikor azután az elnök a legizgalmasabb hangulat közepette egy órára az ülést felfüggesztette, a képviselők a ruhatárba siettek. A véletlen úgy hozta magával, hogy a közvetlen a Székely-Podmaniczky szóváltás után a ruhatár bejáratánál összetalálkozott Székely Ferenc és Podmaniczky Endre báró. A volt igazságügyminiszter kezét nyújtotta Podmaniczky báró felé és a legjovialisabb hangon szolt hozzá:

— No, Endre öcsém, mi ketten ma jól összekerültünk.

Podmaniczky Endre báró egy percig meglepődötten állott, majd elfogadta a feléje nyújtott kezét és erősen megrázta.

Annál nagyobb meglepetést keltett, hogy egy perccel később megjelentek Podmaniczky-nál Décsy Zoltán és Bethlen István gróf és provokálták őt Székely nevében. A báró Tegledy Józsefet és Farkas Zoltánt nevezte meg segédeikül. A segédek ma este ültek össze a

képviselőházban. Farkas Zoltán képviselő a Lovászy—Kubinyi párbajnál segédkezett és így helyette Láng Mihály báró jelent meg. A tanácskozáson Podmaniczky Endre báró megbízottai felük nevében kijelentették, hogy azzal a kifejezéssel, hogy Székely is kapott a sópénzből, csupán azt akarta mondani, hogy Székely Ferencet a munkapárt kasszájának támogatásával választották meg, de távol állott tőle, hogy ezzel Székelyt egyéni becsületében megsértse. Ha Székely mégis sértve érzi magát, úgy megbízottai utján bocsánatot kér. A tanácskozást a segédek jegyzőkönyvbe foglalták és ezzel az ügyet elintézték nyilvánították.]

Ugyancsak egy képviselőházi közbeszólás miatt keletkezett affér Laehne Hugó és Gueth Gyula országgyűlési képviselők között. Laehne ma Bosnyák Géza és Jaczkó Pál útján provokálta Guethet, ki segédeikül Zalán Gyulát és Almásky Lászlót nevezte meg. A segédek ma este tanácskoztak és jegyzőkönyvekkel az affért békésen elintézték.

A román nőegylet

jelmez bálja.

(Kalugyer és boszton a táncteremben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 19.

Ma este folyt le a Fehér Kereszt szálló különtermében a román nőegylet jelmez-bálja, amely az idén talán a szokottnál is jobban sikerült, a szokottnál is grandiózusabb, színesebb és impozánsabb volt. Mint valami mesebeli tündér tanya, úgy nézett ki a bálterem telis tele ragyogóan szép kosztümbe öltözött ragyogóan szép asszonyokkal, leányokkal. Kinceseket érő jelmezek, arannyal, drágakövekkel kirakott antik foták, katrincáknál talán csak a gyönyörű román nők szemei csillogtak jobban, szében... A férfiak is festői népviseletben, lábukon bocskor, fejükön hetyke, darutollas kucma... Édesbus zenére halk, ritmikus, pittoreszk táncokat járnak, a néző egy pillanatra elkülönül a világtól, úgy érzi, most valami virágillatos, buja levegőjű havasi faluban látja a „zsok“-ot, de aztán modern keringő zenéje hangzik fel s boszton, walcser keveri össze estélyi toálettekkel, frakkokkal, a bánáti, szelistyei meg a többi gyönyörű viseletet...

Az egész országban hire van az aradi román nőegylet báljának, amely egyetlen a maga nemében. Most is az ország minden részéből, Kolozsvárról, Szelistyéről, Nagyszentmiklósról, Temes, Hunyad, Krassószörénymegyéből, a Bánátról érkeztek résztvevők s a terem zsufoltóságával talán csak a két karzaté vetélkedett. A katonazene román indulókat játszott, a teremben fel s alá hullámozott a tarka tömeg, míg végre tíz óra előtt néhány perccel megérkezett Pap I. János román püspök — akit élénk szetreszke kiáltással fogadtak — és Hamsea Ágost archimandrita s helyet foglaltak a bálányak, Beles Vazulné, özvegy dr. Petrán Tivadarné, dr. Botis Tivadarné és Vatian Trajáné között.

A püspök megérkezése után megkezdődött a tánc. „H-ra” t jártak előbb a párok egymásba fogóva vagy hatvanan, hetvenen. A keletiesen monoton ritmusu tánc után boszton következett, majd négyes, amelynek befejeztével az est legszebb jelenete pergett le. Nemzeti viseletbe öltözött hét pár férfitáncos — nagyobbrészt az aradi román szeminárium növendékei — Fancu előláncos vezetésével eljárt a szép és festői kalugyert. A közönség nagy figyelemmel nézte a ritka látványt

s a nagyszerű táncprodukció befejeztével zajosn megtapsolta az ügyes táncosokat, akik ráadásul a szrbát is eljárták. Ezután ardeleana következett, majd boszton. Szünet után boszton, romanat, ardeleanat, majd ismét boszton táncoltak.

A fényes sikerű mulatságon ott voltak Pap I. János görög keleti püspök, Varjassy Lajos polgármester, Hamsea Ágost archimandrita, Beles Vazul esperes, Raicu Sebő bankigazgató, Kehrer Károly királyi tanfelügyelő, Goldis László szentszéki titkár és Lukáts Jenő dr. főorvos. A jelenvolt hölgyek névsorát a rendezőség a következőképp állította össze:

Urasszonyok: Beles Vazulné, dr. Botis Tivadarné, Burea Szidónia (Szeged), Jurma Szilvia (Szentandrás), Biraiescu Krisztina, dr. Pop Cs. Istvánné, dr. Jacobné, Vatian Trajáné, Evutian Szabinné, dr. Pascuti Szilviusz, dr. Petrán Tivadarné, Cimponeriu Jánosné (Vinga), dr. Morár Jánosné, Cloase Ilona (Temesvár), Lugosán Trifuné, Mihulin Miklósné, Goldis Lászlóné, Jumanca Valéria, Stancáné, Vasilon Péterné, dr. Veliciu Romulusné, dr. Ispravnic Szeverné, öz. dr. Vuia Györgyné, Bodea Gyuláné (Körösbökény), Sebesén A.-né (Székesut), Berbulescu Anna (Székesut), Montia Coriolánné (Sikló), Antonescu Virgílné, Focht Hermanné, Lázár Kornélné, Mihulin Virgílné (Ujszentanna), dr. Isacu Aurélie (Kolozevár), dr. Opreánú (Nagyszentmiklós), Lucutia Mihályné (Világos) és még többen.

Urleányok: Sevioi Valéria (Világos), Csizmás Tina (Világos), Amár Amica (Világos), Simon Loria (Szeged), Jurma Paula (Szeged), Biraiescu Helen, Papp Anny, Ursu Vioara (Kürtös), Vatian Livia, Evutian Gizella (Lippa), Petrovie Anna (Cella), Cure Marioara (Kovási), Petrán Veturia, Avram Mariora, Moise Katinka, Sickleovan Elena, Toader Volumnia (Nadab), Nonu Szidonia (Nadab), Cimponeriu Eleonora (Vinga), Neamtiu Szilvia (Ágrie), Tucra Livia (Ágris), Ciugudean Anna (Szelistye), Jumanca Oktávia, Manoilla Letitia (Lippa), Toma Emilia, Calena Paulina (Pankota), Moravin Anna, Chiveresan Vioara (Lippa), Marsieu Saveta (Székudvar), Nisca Szidonia (Galsa), Veliciu Silvia (Kisjenő), Bodea Florica (Körösbökény), Sebesan Cornelia (Székesut), Porumb Elvira (Tulka), Jovanescu Aurora (Batta), Longhy Jenny, Petru Aurélie (Bázos), Opreán Felicia, Vioara és Mici (Nagyszentmiklós), Lucutia Lucia (Világos), Isacu Aurora (Kolozevár), Mezin Elisavetta (Nyerő) és még többen.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Polgármester és plebános pöre. Szabadkáról jelentik: A szabadkai törvényszék ma nagy érdeklődéssel tárgyalta Raisz Balázs szabadkai plebánosnak Biró Károly udvari tanácsos, szabadkai polgármester elleni becsületsértési ügyét. Raisz feljelentést tett a polgármester ellen, mert az őt egy politikai beszédében „rokusi Judásnak” nevezte. A mai tárgyaláson a bíróság több ujságíró és törvényhatósági bizottsági tagot hallgatott ki tanuként. Majd Biró polgármester beismerte, hogy a kérdéses lakomán megtette az inkriminált kijelentést, de azt tisztán a plebános politikai állásfoglalására értette, nem pedig mint magánemberre. A bíróság Biró Károlyt a becsületsértés vádjá alól felmentette. A plebános az ítélet ellen felebbezett és a bizonyítási eljárás ellen semmiségi panasszal élt.

§ A rutén pör ítélet előtt. Máramaros-szigetről jelentik: A rutén pör tanuinak kihallgatása ma véget ért. A tárgyalás elnöke holnap hirdeti ki a határozatot, hogy a törvényszék elrendeli Pásztory Árkád tanukénti kihallgatását, vagy sem. A holnapi tárgyaláson iratokat olvasnak fel és minden valószínűség szerint hétfőn a vádbeszédre kerül sor.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szintházi műsor:

Péntek: *Pygmalion*, vigjáték. (A. bérlet.)

Szombat: *Pygmalion*, vigjáték. (B. bérlet.)

Vasárnap: Délután: *Hajduk hadnagya*, operette. Este: *Csikós*, népszínmű. (C. bérlet.)

Pygmalion.

(Vigjáték 5 felvonásban. Irta: Bernard Shaw. Fordította: Hevesi Sándor. Bemutató előadás.)

A klasszikus ókor nagyszobrászának, Pygmalionnak keze alatt művészi formát öltött a legdurvább anyag is, és késő évezredek múltán is gyönyörűséggel csodálhatta az emberiség a nagy lángelme mesterműveit. Shaw, a cinikus, mindent szatíráló Shaw egyszerre megfedkezve magáról, fölesapott Pygmalionnak és csodálatos remekművet formált olyan anyagból, aminek nő a neve és akinek idomítható lelkét bravúrosan formálta át a durva utszéliségből fel egészen a szenzibilitás csipketakarójával borított lányos szerelemig. Itt ismerkedünk meg az új, a szokatlan, a meglepő Shawval.

Nagyszerű érzékkel, épen azt az anyagot adja rendelkezésre az ő Pygmalionjának, Higgins professzornak, amelyikből mindent lehet csinálni.

Egy szép és szellemes asszonytól hallottam egyszer, hogy

— Egy asszonyból mindent lehet csinálni, mert az asszony asszimilációja tökéletes.

Egészen így áll. Láttunk már alacsony származású asszonyokat fölemelkedni a trónig, és királynői méltóságuk semmivel sem volt kisebb, mint trónok született asszonyaié. Láttunk már a mocsárba züllötteket, akiket selymes ágyban, aggódó szeretettel neveltek nagyra, és ott lenn a fertőben semmiben sem különböztek a többi mocsárlakótól. A nő asszimilációja tehát tökéletes.

Shaw Elizája, a kis Doolittle Eliza, a Lisson-Grove — London legpiszkosabb külvárosának — a leánya hat hónap alatt teszi meg az utat az utcai virágáros leánytól a királyi udvarnál prezentált ladyig. Ebben nem volna semmi különös, mert hiszen mesteri kéz, könnyen gyurja az alkalmas anyagot művészi alkotássá, de ennek az utcai vadvirágnak a lelke is átváltozik hat hónap alatt, illatos nemes, faju virággá, és ez a metamorfozis a meglepetés Shaw új darabjában. A megrögzött cinikus mintha maga is megdöbbent volna ettől a bájos eltévelyedéstől, annyira ovatos a szerelem kezelésében. Sehol sincs szó ebben a darabban szerelemről, de érezzük, hogy ez a két kiváltságos lelkű ember a kis Eliza és a szürkülő hajú Higgins tanár olthatatlan szerelemmel szeretik egymást. Nem ad szavakat ennek az érzelemnek Shaw Bernard, de klasszikus tökéletességgel szövi úgy a dolgokat, hogy a mi tudatunk szerint ez a két ember egymásnak van teremtve és megtalálták egymást.

A régi Shaw maró szatírájából is kapunk épen elegendőt. Az öreg Doolittle a csatornatisztogatást csak sportból üző naplopót megteszi örökösnek, aki egy bolond amerikaiától harmincezer font évjáradékot örököl, aminek fejében köteles évenként hat felolvasást tartani a nemzetközi erkölcsi reformligában. Pokoli ötlet! A naplopót, a boldog boldogtalant megpumpoló alkalmi alkoholistát, a középosztály esküdt ellenségét, örökség útján beledobni a középosztály kellős közepébe, hogy ott aztán még moralista is legyen, a legpokoliabb ötlet amit még Shawtól sem várna az ember.

Ilyen szatírával különben még másutt is találkozunk a darabban. Mikor Higgins, az a minden társadalmi formát mélységesen megvető

zseniális ember felkeresi az anyját, hogy ott előre bejelentse tanítványát. Elizát, egy gondtal és még több pózzal élő uri familiát talál az anyjánál. Goromba, türelmetlen a vendégekkel szemben. Aztán megjön Eliza, akinek az az első nyilvános próbája. Előkelő tónusban nyilatkozik az időjárásról és a nyugati depresszióról, de az első kérdésnél kiesik új szerepéből és frászokat emlegetve visszatér a Lisson Grove külvárosba. Az előkelősködő kisasszony, aki anyagi gondok miatt most már régebben nem jár társaságba, elvan ragadtatva az új társalgási nyelvtől. A cinikus Higgins ugyanis ezt a borzalmas idiomát ki-nevezte az új társalgási nyelvnek. A modernség, a fékevesztett, durvaságig közönséges társadalmi érintkezési forma kap itt kegyetlen ostoresapásokat Bernárd Shawtól. Szóval a régi, az élelátású, maró szatírájú Shaw sem hiányzik ebből a darabból, amihez aztán mint érték-növekedés az előbb említett elragadó újonságok járulnak.

Régen, nagyon régen nem élveztünk ennyire őszintén, érdeme szerint egy darabot, mint a Pygmaliont, amelynek eredetisége, érdekes, vonzó meséje, frappáns helyzetei kétségtelenül a szezon eseményévé avatják a Pygmalion bemutatóját.

Szokatlan érdeklődéssel nézett a közönség a Pygmalion mai bemutatója elé. Shaw darabjának külföldi és pesti sikerei után természetesen fokozott várakozással néztünk a premiér elé és a mai szinte szenzációs siker annál is inkább örömeinkre szolgált, mert végre prózának jutott ki a közönség régen látott és hallott lelkes tetszéséből. A kitűnő darabban ismerte meg a maga nagyszerű pompájában Komjáthy Micinek, a társulat bájos naivájának tehetségét. Doolittle Elizát, a kis virágáros leányból mondénné fejlődött leányt játszotta frenetikus hatás mellett. Az utcai virágáros leány rusztikus modora, esetlen, de öntudatos, sokszor gógós karakterével agyonkacagattatta a publikumot. Az udvarnál is prezentálható nagyuri dámában eleganciájával, lányos bájjával valóságos extázisba vitte a közönséget. Játéka pedig egy istenáldotta tehetség gyönyörű, hatásos bemutatkozása volt, melynek nyomán nyílt színen és felvonások végén csak úgy zugott az ováció. Az ő kis Elizája egymaga is szenzációssá tenné a Pygmalion előadásait, de partnerei is annyit nyújtottak, amennyivel egy kisebb értékű darab is diadalt aratott volna. Szendrey Mihály Higgins professzort játszotta a legteljesebb művészettel, akinek darabosságán át is megérezte a meleg szívet, a szerelmes férfit. Várnay Doolittleje a legtökéletesebb kabinet alakítás, amellyel a legsavanyubb embert is megkacagattja. Benkőné, Herold és Hampel Ilonka kis szerepeikből is értékeset csináltak. A kifogástalan hangulatos rendezés is emelte a sikert.

Az orkesztert is betöltő közönség fényesen mulatott a rendkívüli sikerű bemutatón, amelyik az első igazi nagy próza sikere a szezonnak. (H. G.)

Irodalmi délután a képkiallításon.

(A művészcsoporthoz aradi kiállításának sikere.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 19.

Pénteken délután öt órakor az aradi közönség talán szokatlan, de valóban érdekes műsorú matiné keretében ismerkedhet meg Arad mai irodalmi életével. A művészcsoporthoz nagystillű kiállításán, a kulturpalota kistermében lesz hosszú idő után az első aradi irodalmi délután. Amíg más városokban

az írók belekapcsolódtak a közönség életébe, ott szerepelnek a nyilvánosság előtt új alkotásaikkal, addig Aradon hallgatag szokássá vált, hogy az itt élő írók maguknak írnak, vagy a fővárosnak dolgoznak, idehaza nem is akarnak próféták lenni. A tisztán szépirodalmi számokból álló rövid, de frappáns újszerű matiné aradi írók egészen friss alkotásaival lepi meg a közönséget.

Három erős tehetségű fiatal aradi író vesz részt a matinén, amelynek azonban még nagyobb érdekessége Komjáthy Micinek az aradi Nemzeti Színház fiatal és kedvelt művésznőjének fellépése. Komjáthy Mici, aki ma este Shaw Pygmalionjában hódította meg teljesen tehetségével az aradi közönséget, a matinén új oldalról mutatkozik be. A felolvasó asztal mellől ad színes és nőies finomsággal átszőtt életet Rudnyánszky Endre egyik új fantasztikus alkotásának. — Nagyszabású és modern szellemű regényéből ismerteti meg Olasz Pál aradi szerkesztő az egyik lelki analizisben gazdag részletet és alkalmat ad ezzel a közönségnek, hogy a regénye erejét, érdekességét még a könyvalakban megjelenés előtt élvezze. Franyó Zoltán finom hangulatu, művészi gondtal és poétai ihlettel megírt új verseiből ad elő többet. Az értékes irodalmi délutánt rövid konferánsz vezeti be.

A matiné belépőjegyeit tudvalevőleg egy koronáért árusítják a tárlat pénztáránál. A belépőjegyek mindegyike reményt ad arra, hogy a jegy tulajdonosa értékes művészi festmény birtokába jut. A matiné minden kétszáz látogatója között egy-egy festmény kerül kiosztásra. A három művészi alkotás ma és pénteken a Reinhart-féle Andrassy-téri bútor üzlet kirakatában megtekinthető. A matiné végeztével felbontják a Múlek Lajos dr. királyi közjegyző peesétjével lezárt borítékokat és ekkor tűnik ki, hogy melyik látogatót érte az a szerencse, hogy a művészi kiállítás megtekintésén és a matiné végighallgatásán kívül még festmény ajándékhoz is jut.

* A színház hírei. Vasárnapi előadások. Vasárnap délután megint műsoron lesz a Hajduk hadnagya, este a Csikós kerül színre, ez a pompás, izigvérig magyar népszínmű, az idén először vasárnap kerül előadásra; a vezetőszerepeket Pataky Vilma és Barics Gyula játsszák.

Márkus Emilia, a magyar színészet egyik legnagyobb művésznője, már régebb idő óta nem vendégszerepelt Aradon. A színház direktója, hogy lehetővé tegye az aradiak számára azt, hogy Márkus Emiliát legújabb szerepeiben láthassák, érintkezésbe lépett Tóth Imrével, a budapesti Nemzeti Színház igazgatójával a kérte őt, hogy engedje meg Márkus Emiliának vendégszereplését. Ez ügyben most folynak a tárgyalások, amelyek sikerrel kecsegtetnek, úgy, hogy igen valószínű, hogy Márkus Emilia a jövő héten Aradra jön néhány estén fel fog lépni.

Aladár nem számár a címe annak a gyermekdarabnak, amelyre most készül az aradi színház. A Vigszínház karácsonyi ajándéka volt ez a pompás mesedarab, amelyet az aradi színház utolsó farsang délutánján mutat be.

* Az Órangyal. Az Uránia tegnapi bemutatója meghozta a várt sikert. Valahányszor a szerzők a család életének gazdag tárházából hozzák a mesét, mindenkor, mikor a gyermekhűség és szeretet nemességét éneklük meg: előre tudják, hogy munkájuk hálás közönségre talál. — Így volt ez most is. Parker léha könnyelműsége, az asszony megingott hűsége s ezzel szemben a kis Dora megható ragaszkodása meglepő rokonszenvre találtak. A cselekmény gyors pergése, a beállítások mesteri rendezése, a színészek elsőrangú játéka: nagy sikert hoztak. A nagy kép mellett, A szökettetés broszlónon című amerikai humoros kép tetszett nagyon, mert a modern technika leg-

nagyszerűbb alkotásait viszi a humor szolgálataiba. A kiváló műsor ma megy utoljára. 3

* **Psylander és Fröhlich Elza az Apollóban.** (A legújabb Nordisk-kép premierje.) Amíg a főváros közönsége lelkesen tüntet a leghíresebb mozisínész, Psylander Waldemár mellett, aki nap-nap után zsufolt nézőtér előtt csodálatja magát, addig az Apolló-színház figyelmes direktioja módot nyújt az aradi közönségnek, hogy az ünnepekt Psylandert legutóbbi mozi-szerepében nézhesse. A gyanu őli — ez a címe annak a Nordisk-drámának, amelyben Psylander egyik parádés szerepét játszotta el, mielőtt külföldi turnéjára indult. Kitűnő partnerével, a szépséges Fröhlich Elzával került össze ebben a mélyeséges drámai erővel megírt darabban Psylander s a két művészre harmonikus játéka oly nivóra emelte azt az egyébként is érdekfeszítő drámát, amelyben ritkán gyönyörködhetik a publikum. Holnap, pénteken mutatja be először az Apolló színház a legújabb Psylander-filmet, amelynek izgalmas cselekménye, stilszerű kiállítás és művészi megjátszása a mozi nagyszerű eseményének színhelyévé teszi az Apolló-színházat. 4256

* **Az Océán, amerikai sláger az Uránia legközelebbi ujdonsága.** 3

Elvették a nyelvünket, a jogainkat!...

(Raiku Sebő a román színekért. — Incidens a jelmez-bálon. — Miért hiányoztak a tiszték?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 19.

A szépen sikerült román bálát, amelyről lapunk más helyén részletesen tudósítunk, mindjárt a kezdetén kellemetlen incidens zavarta meg. Az incidensnek okozója, mint már számtalan esetben, együtt is egy *kis szallag* volt, amely egy táncosnő derekát fogta át. A szallag — mondanunk sem kell — piros-sárga-kékre, román nemzeti színűre volt festve s a bálon ügyeleti szolgálatot teljesítő rendőrtiszt azt óhajtott, hogy a rendezőség az illető hölgygel vetesse le a szallagot.

A román nőegylet bálján Kovács Antal rendőrhadnagy teljesített szolgálatot s már mikor a táncosok, táncosnők gyülekezni kezdtek, akkor konstata, hogy több hölgy, de különösen nemzeti viseletbe öltözött urak ruháit román nemzeti színű szallag díszíti, vagy övként, vagy fejdíszként, vagy a kucsma mellé tűzve. A rendőrtiszt, habár idegen nemzeti szín viselése a törvény értelmében tilos, *nem akarta a mulatságot megzavarni* s a keskeny ruhadiszkek miatt nem is lépett közbe. Ugy tiz óra felé azonban a terembe lépett egy hölgy — mint utólag megállapították Mihajlovics Oktaviáné Lalasineről, aki övként két, tenyéryni széles hosszú piros-sárga-kék szallagot viselt. A rendőrhadnagy egyik rendezőhöz lépett s figyelmeztette):

— *Kérem, vétessék le azzal a hölgygel a román nemzeti színű szallagot, mert ilyenek viselése tilos!*

A rendező megismételte a rendőrtiszt szavait Raicu Sebőnek, a Viktória takarékpénztár vezérigazgatójának, aki azonnal közbelépett:

— *Kérem — mondta Kovácsnak — ne tessék ilyesmi miatt a mulatságot zavarni, a hangulatot rontani. Nincs ennek semmi tüntetési jellege, a szallag hozzátartozik a viselethez, máskor is, a múlt évben is, tavalyelőtt is voltak a bálon ilyen viseletben, de soha nem volt baj!*

— *En nem akarom a mulatságot zavarni, — felelte a rendőrhadnagy — de nekem kötelességem erre az urakat figyelmeztetni! A román nemzeti színek viselése tilos s tessék levétni a szallagot arról a hölgyről, mert esetleg karhatalommal kell levétnem!*

— *Ez nem Románia nemzeti színe, ez a mi színünk is...*

A rendőrhadnagy ragaszkodott álláspontjához, a vita mind izgatottabb lett s már nagyobb csoport vette körül a vitakozókat:

— *Tetszik látni — mondta Kovács — nem mindegyik uron van piros-sárga-kék szallag, szóval az nem elengedhetetlen kelléke a népviseletnek!*

— *Kérem, ne tessék e miatt az estélyt elrontani, az én felelősségemre...*

A rendőrtisztviselőt nem lehetett kapacitálni, mire Raicu indulatosan jegyezte meg:

— *Nem lehet abba beleavatkozni, hogy ki milyen rongyot akar viselni! Elvették már a nyelvünket, elvették a jogainkat, el akarják venni a ruhánkat is, hát miért nem veszik ki a tudónket? Tapossanak keresztül rajtunk! Bennünket nem lehet arra kényszeríteni, hogy mi vegyük le azt a szallagot, ha tessék, ám!*

tessék erőszakot alkalmazni, csendőrökkel levétni, tépjék le róla a ruhát!

Ekkor lépett be a terembe Goldis László szentszéki titkár, volt országgyűlési képviselő, a nemzeti komité tagja, aki rögtön közbelépett:

— *Nem akar a trikolorral senki sem tüntetni! Különbben is Tisza Pista azt mondta, hogy még zászlót is vihet bárki!*

Az affér, hullámai így elcsendesültek s a táncosnőkről, táncosokról nem távolította el a rendezőség a román trikolorot.

Volt egy másik érdekessége is az estélynek, amelyet csak kevesen vettek észre.

A tiszték távol tartották magukat a báltól,

— néhány 33-as hadnagy és főhadnagy kivételével — holott máskor a háziezred tisztikara az ezredessel élükön néhány magasabbrangu tiszttel szokta képviseltetni magát s a többi fegyvernemek is látogatták a mulatságot. A tiszték távolmaradásának igen érdekes háttere van.

A románok Szilveszterestélyén az aradi román intelligencia műkedvelő előadással összekötött táncmulatságot rendezett. Az estélyen több tiszt is részt vett, de általános megütközést keltett, hogy az elegáns estélyen, amelyen a gyalogostiszték a szabály szerint díszben jelentek meg, éjfél után néhány honvéd és huszártiszt jelent meg — *zubbonyban*. — A fiatalág ezt rossz néven vette, sőt egyikük, egy fiatal aradi román ügyvéd megjegyezte, hogy a tiszték viselkedése sértő s lealázó a román társadalomra. A megjegyzés a tiszték tudására jutott, akik az ügyet lovagias utra terelték s provokáltatták az ügyvédet. Az affért később békésen intézték el, de a tiszték ez alkalmal távol tartották magukat a román mulatságtól.

Elcsereéli feleségeket.

(Két katonatiszt válópöre.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 19.

Az ujságolvasó közönség ritkán szokta figyelemmel kíséreni még a nagy szenzációk fejleményeit is. Minden csuda három napig tart és a modern ember idege akként van dresszirozva, hogy a negyedik nap talán még azt is elfelejtené, ha az isten még egy új világot teremtene. Hat nap sok, ennyire a mi türelmünk és figyelmünk nem terjed.

Ezért bizonyára igen kevesen emlékeznek már arra a feltűnést keltett eseményre, a melynek két katonatiszt volt a szereplője, s akiknek hirtelen történt elhelyezéséről és ennek a „helyőség változtatásnak“ a hátteréről körülbelül háromnegyed esztendeje irtunk.

Két dáiás tüzértisztről volt szó, az egyik parancsnoki állásban, a másik alantasa neki. A csapat tisztikara indította meg az áthelyezéssel végződött akciót és pedig azon a címen, hogy az őrnagy nem tud — parancsolni. Ott nem a tisztikar érezte az aranygalléros ur gyenge kezét, hanem a nagyságos parancsnokné erélye és katonás ambíciói csaptak át a határon. A parancsnok ő nagyságának — nem tudott parancsolni, aki a gyakorlótéren szanzsén szóvá tette a neki nem tetsző ügyeket és beleavatkozott a szabályzati kérdésekbe. Felsőbb helyre is eljutott az elégedetlenség híre és ugy a parancsnokot, mint azt a tisztet, aki először adott kifejezést az elégedetlenségnek, áthelyezték galiciái helyőrségekbe.

A mi azonban ezután következett, az még ezt a nagy feltűnést keltett eseményt is felülmulja érdekességében. Ez a nagy tiszti háborúság, amely annak idején az aradi helyőség tisztikarát sokáig tartotta izgalomban most a legszebb, hogy ugy mondjuk, poétikus békével nyer befejezést. Amint azonban a háborúság a katonás ambícióju parancsnokné körül zugott, ugy a béke esendjét is az ő finom keze segített megteremteni.

Őnagyságának imponált az a férfias fellépés, amelyet a többször említett alantós tiszt árult el, aki az ő férjének viselkedését szóvá merte venni. Szimpatiaival kíséerte a fiatal katoná viselkedését azután is, hogy a jó viszony a férje és alantosa közt megszűnt. A parancsnok ugyanis igen kitüntető módon juttatta kifejezésre, hogy szereti ezt a bajtársát és becsüli képességeit. Nemesak bajtársi, de baráti viszony fejlődött ki köztük, amit, az is segített, hogy mindkét tiszt házas ember volt és az aszszonyok is intím barátokká váltak, amit abban a kis helyiségben, ahol a két tiszt csapata helyőrségben van, mindenki tudott. Minden délben és este együtt étkezett a két család egy vendéglő asztalánál, mert háztartást nem vezettek otthon.

A szimpatiaiból már akkor szerelem fejlődött, amikor a parancsnok még itt szolgált, amikor a tisztikar panaszaie felett a magasabb hatóságok még nem döntöttek. Ugy látták a beavatottak, hogy az előrelátható áthelyezéssel a két tiszt ügye még nem intéződik el.

Nekik lett igazuk, sőt most már egyéb meglepetés is vár rájuk, azonkívül hogy sejtéseik valóra váltának örülhetnek. A két tiszti családnál szent lesz a béke. A parancsnok felesége elvált az urától és feleségül megy ahhoz a bátor férfiúhoz, aki a gyakorlótéren nem akart csak parancsnokot ismerni és ennek a kitűnő katonának a felesége is elvált az urától és felesége lesz a parancsnoknak, aki annyira

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

lovag és előzékeny férj volt, hogy a feleségének még a gyakorlótéren is szerepet juttatott.

A válópörök az illetékes bíróság előtt már befejeződésükhöz közelednek.

Ki ad löböt érte?

(Ékszer árverés Aradon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 19.

Az Aradi Ipar és Népbank zálogházának helyiségében ma délelőtt forgalmas volt az élet. A zálogházban visszamaradt ékszerek kerültek árverés alá és nagyon sok embert csábított az árverésre az a reménység, hogy olcsó pénzen juthat értékes ékszerekhez. Természetesen felvonultak az összes árverési hiénák is és olyan nagy volt az érdeklődés, hogy vidékről is sokan jöttek be Aradra az árverésre, még Brassóból is akadt egy ékszerész, aki potomon vásárolt ékszereket, hogy mint ujakat adhassa el üzletében. A zálogházi árverésekről ismert aradi ékszerészek csak megbízottakkal képviseltették magukat s hogy milyen lelkiismeretesen teljesítették a megbízottak vállalt feladatukat, azt misem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy egy pohár sörért, vagy egy doboz cigarettáért készségesen elálltak az árveréstől mások javára. Nagy feltűnést keltett az árverelők között egy aradi ötvösmester megjelenése, akinek kellemetlen ügyével nemrég a lapok is bőven foglalkoztak. Bár az ötvösmestert a bíróság rehabilitálta, az árverésen jelenlevők olyan kellemetlen megjegyzéseket vagdosztak a fejébe, hogy öt pernyi passzív szereplés után az ötvösmester jobbnak látta eltávozni.

Színes, érdekes epizódokban bővelkedett a mai árverés. Beállított például a zálogházba egy elegáns asszony és kérő hangon kérte Schauer Jánost, az árverés ügyes, tapintatos vezetőjét:

— Csak egy fél napig várjanak még, kiváltom az ékszeremet, drága családi emlék, nem szeretném, ha elkótyavetyélnék.

Az asszony kérését persze nem lehetett teljesíteni. A családi emlék idegen kézbe került, nagy szomorúságra a szegény nőnek.

Egy fiatalember százhusz koronáért vásárolt meg egy szép briliáns gyűrűt. Mikor az ékszer kifizetésére került a sor, akkor derült ki, hogy mindössze öt korona van nála.

— Várjanak egy pillanatig — mondotta — átszaladok az Általános Takarékpénztárba, kiveszem a betétemet és hozom a pénzt.

De az Aradi Ipar- és Népbanknak egy jelenlévő tisztviselője rögtön tiltakozott a dolog illetén elintézése ellen.

— Ohó barátom, az nem megy — jelentette ki tréfásan. Ha maga nem a Népbanknál tartja a pénzét, akkor nem várunk.

És nem is vártak. Igaz, hogy a fiatalember járt a legjobban: megmaradt a betéte is, és még tizenhat koronát keresett is az üzleten; lemondott ugyanis a vételről és akinek átengedte az ékszer megvásárlását, tizenhat korona kárpótlást fizetett neki.

A vételkedv nagyon nagy volt: az összes ékszerek elkelték, kivéve egy háromszázötven koronára becsült briliáns függőt, ennek a drága ékszernek nem akadt gazdája. Számos jegygyűrű is szerepelt az elárverezett tárgyak között, ékes bizonyosságul annak, hogy a szerelemnél erősebb a nyomor s hogy az aradi hitvesek hűsége nem áll sziklaszilárd talapzaton. A jegygyűrűk mind elkelték, valószínűleg nem az eredeti tulajdonosok váltották vissza magukhoz, s így még beláthatatlan családi perpatvarok fogják követni a mai árverést.

HIREK.

Tolvaj miniszterek.

— Vád alatt álló kabinet. —

Távíratí tudósítás.

Szófia, február 19.

Ma kezdődik a Sztambulov-kabinet minisztereinek pöre. Vád alatt van Petrov tábornok, a ki 1905-ig miniszterelnök és külügyminiszter volt, Gubev volt miniszterelnök és belügyminiszter, Szavov volt hadügyminiszter, Genadjev volt földmívelésügyi miniszter és Halacsev volt vasutügyminiszter.

Pajakov volt pénzügyminisztert, a kit szintén megvádoltak, 1911. februárjában szobranje ülésében szélütés érte, a mikor épen beszédet akart mondani a maga igazolására. A vádirat hétszázoldalas és hatszáz tanut említi.

— A vád negyven pontra terjed. Szavovot azzal vádolják, hogy a hadserogszállításoknál, Genadjevet pedig azzal, hogy koncessziók megadásánál visszaéléseket követett el. Gubev a vád szerint kétszázhatvan ezer frankot sikkasztott a rendelkezési és segítőalapból, valamint a rendőrség pénzéből. Valamennyi vádlottat ezenkívül alkotmány sértéssel vádolják és az állam érdekének önérdékből való megsértésével.

A pörnek huszonhat bírója van. A tárgyalást a szláv kaszinó színház termében folytatják. Azt hiszik, hogy a formalitás elintézése után a tárgyalásokat elnapolják, a szobranje választás után való időre.

Fej és kezek nélküli holttest.

(Borzalmas lelet egy gyárban.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, február 19

A Váci-ut 39. szám alatt, a Danubius-hajógyár öntödéjében az egyik kemence mögött ma délután egy borzalmasan megcsontított holttestet találtak. A halottnak hiányzik a feje s mindkét karja. A meggyilkolt borzalmasan össze van égve. A holttestet, a munkások találták meg s jelentést tettek a dologról a rendőrnek, aki viszont a főkapitányságot értesítette. Bartha Endre kapitány ment ki a helyszínére számos detektívvel.

A rendőrség megjelent a gyárban és felállította a munkásokat. Megállapították, hogy a munkások sorából Kaudéla János vasöntő hiányzik. A rendőrség a munkás lakására ment, hol Kaudéla családja elmondotta, hogy apjukat reggel óta nem látták, és ebédelni sem jött haza. A munkások fél tizkor a szárító kemencénél látták utoljára eltűnt társukat és kétségtelen, hogy az összeégett holttest Kaudéla teste. Nincs kizárva, hogy a munkás öngyilkosságot követett el, mivel hosszabb idő óta betegeskedett és társai között szótalanul, kedvetlenül viselkedett. Ma reggel orvosnál járt és a gyárba jövet senkivel sem beszélt.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Változékony idő várható, sok helyütt csapadékkal és fagypontkörű hőmérséklettel. — Sürgönyprognózis: Változékony, sok helyütt csapadék, fagypontkörű hőmérséklet.

— A trónörökös Drezdában volt. Lipcséből jelentik: A Leipziger Neueste Nachrichten drezdai jelentése szerint Ferenc Ferdinánd királyi herceg trónörökös tegnap családjával inkognitó Drezdában tartózkodott és a Bellevue-szállóban lakott. A trónörökös pár nap folyamán több bevásárlást tett és az Angol-kertben ebédelt. A trónörökös és családja azután Konopistba utazott.

— A monarchia nagykövete a cárnál. Carszkoje-Szelóból jelentik: Miklós cár ma fogadta kihallgatáson Szapáry grófot, az új osztrák-magyar nagykövetet, ki átadta megbízólevelét.

— A román királynét megoperálják. Bukarestből jelentik: Erzsébet román királynénak tudvalevően már hosszabb idő óta szem-baja van. Landolt dr. híres szemorvos, aki a királynét kezelte, tegnap asszisztensével Bukarestbe érkezett, hogy végrehajtsa a királyné szemén az utolsó operációt. Valószínű, hogy ezután az operáció után a királyné szeme teljesen meggyógyul.

— Tüdős István püspök. Hosszadalmas és súlyos bonyodalmak után végleges érvénynyel megtörtént a tiszáninnei református egyházkerület püspökválasztása. A sátoraljaujhelyi református püspöki hivatalban a szavazatbontó bizottság Dókus Gyula elnöklété alatt megszámlálta a beadott szavazatokat. Az abszolút szótöbbséget Tüdős István dr. miskolci főesperes kapta, akit így püspökké választottak.

— A bukaresti nász. Aténból jelentik: Megbízható közlések szerint György herceg görög trónörökös márciusban a román királyi pár külön meghívására ismét Bukarestbe utazik s ez alkalommal valószínűleg meglesz Erzsébet román hercegnővel való eljegyzése is. Nem lehetetlen, hogy a trónörökös Konstantin király is elkíséri Bukarestbe.

— Aradi származású tudós sikere. Bécsből jelenti tudósítónk: A bécsi történelmi társulat tegnap esti ülésén Eckhart Ferenc dr., a közös pénzügyminiszter allevéltárosa rendkívül érdekes előadást tartott „a hiteles helyekről Magyarországon” címmel. Fedlich Oswald dr. udvari tanácsos, a bécsi egyetem történelmtanára meleg szavakkal mondott köszönetet a magas nivóju, sok újat tartalmazott előadásért.

— Wied herceg Párisban. Párisból jelentik: Wied Vilmos herceg ma féltizenegy órakor meglátogatta Schön német nagykövetet, tizenegy órakor Doumerge miniszterelnökkel és külügyminiszterrel felőrás megbeszélést tartott, majd Poincaré elnökhöz ment, hol tiszteletére dejeuner rendeztek, melyen részt vett Doumerge miniszterelnök is. — Kölnből jelentik: Az albán küldöttség ma Rómából Kölnbe érkezett és holnap folytatja útját Neuwiedbe.

— Az oroszok hadi készülődése. Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger jelenti Pétervárról: A legközelebbi napokban az orosz kormány a дума elé nagyszabású hadügyi programot terjeszt, a melyben a hadügyminiszter nagy hiteleket kér. A miniszterelnök igyekszik ehhez a programhoz többséget szerezni és már tárgyal is ebben az értelemben az oktobrista párt tekintélyes tagjaival. A Novoje Vremja jelenti: Szuhomlinov hadügyminiszter a legközelebbi napokban fontos titkos javaslatot fog a дума elé terjeszteni, a melyben jelentős hitelt kér a nagy hadügyi program keresztülvitelére. Mint másrésztől híre jár, a hitel arra fog szolgálni, hogy három új hadtestet létesítsenek a nyugati határon megfelelő tüzéséggel.

— A kétgyomru ember. Berlinből sürgönyzik: Egy tizenkilenc éves grünwaldi fiatal embert vizsgáltak meg itt az orvosok, aki kora gyereksége óta gyomorfájdalmakról panaszkodott. Az alapos vizsgálat során megállapították, hogy a fiúnak két gyomra van s fájdalmai innen erednek. A kétgyomru embert meg fogják operálni.

— Eljegyzés. Jakab Samu eljegyezte Dávid Elluskát Aradon. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Bűnügyi zárlat.** Az aradi rendőrség ma Begya Máriáné Óvár tér 5. számú házában lakó vásári árusnő ellen bűnügyi zárlatot fogatosított. A vásári árusnőnek Reich és Spitzer aradi cég még régebben több száz korona értékű árut adott bizományi eladásra. Begyané tudott az árun, de az érte kapott pénzt nem számolta el a cégnek. A kereskedők többször megkeresték bizományosukat, hogy fizesse meg az áruért járó pénzt, de az mindenféle ürügyekkel halasztgatta az elszámolást. Végül azzal akart kötelezettsége alól szabadulni, hogy régi lakásáról elköltözzön és új lakhelyét nagy titokban tartotta. A károsult cég hasztalan pühatolódzott Begyané után, végül a múlt héten tudta meg, hogy ott lesz a kisjenői vásáron. Kiküldötte Kisjenőre egyik alkalmazottját, hogy próbálja behajtani a tartozást, de ekkor is csak annyit tudtak elérni, hogy megtudták Begyané aradi lakásának címét. Reich és Spitzer most bűnvádi feljelentést tett ellene az aradi ügyészségen, melynek megkeresésére az aradi rendőrség Szilágyi László dr. rendőrfogalmazó útján ma bűnügyi zárlatot hajtott végre Begya Máriáné vagyonán.

— **Megfojtotta a tehen.** Szombathelyről jelentik: Megdöbbentő tragédia játszódott le Wirt János jómódu körtvélyesi földbirtokos házában. Új tehenet hoztak a körmendi vásárról és a gazda tizenkilenc éves Gusztáv fia be akarta kötni a tehenet az istállóba. A tehen makrancoskodott, ide-oda forgott az istállóban és Wirth Gusztáv olyan szerencsétlenül került össze az állattal, hogy a tehenkötél a fiu nyaka köré hurkot csavart. A megvadult tehentől most már nem tudott a fiu szabadulni, a kötélt egyre szorosabban fonódott nyaka köré és mielőtt segítség érkezett volna, a szerencsétlen legényt megfojtotta a tehen. A nagyobbik fiu, Wirth Ferenc csak később nézett ki az istállóba, amikor látta, hogy Gusztáv sokáig elmarad. Borzasztó látvány tárult elébe. Az öccse kötélén függött a tehen nyakán holtan. A rettenetes látvány annyira lesújtotta Wirth Ferencet, hogy szívéhez kapott és összeesett. Szívszélhúdás érte, mire feltalálták, két halott feküdt a jászol mellett. A megdöbbentő tragédia az egész vidéken nagy részvétet keltett.

— **Megvesztegetett tisztviselők.** Bouthenből jelentik: Az idevaló törvényszék előtt kilencnapos tárgyalás után szenzációs pör ért véget. Lubelszki Sámuel orosz alattvaló volt a vádlott, akit iparszerűen üzött kerítéssel, hivatalnokok megvesztegetésével és a kivándorlási törvény megsértésével vádoltak. Lubelszki az évek során nagyon sok osztrák és orosz alattvalót csempészett át a határon Mislóvionál és szállította őket Amerikába. Az orosz határrendőröket és a porosz rendőrtisztviselőket megvesztegette. Mellékfoglakozásként a leánykereskedést üzte és több száz orosz leányt szállított az argentinai bünbarlangokba. Általában csak a határ és Mislóvic királyának neveztek. Az államügyész hat és fél évi fegyházbüntetést indítványozott, a törvényszék azonban kilenc évi fegyházra és tizenkétezer márká pénzbüntetésre ítélte Lubelszkit.

— **Visszavont tilalom.** Budapestről jelentik: Harkányi János báró kereskedelmi miniszter a tegnapi hozzáintézet interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy intézkedni fog, hogy a pályaudvarokról kitiltott lapok eleni rendelet visszavonassék. Ez ma megtörtént és így a mai naptól kezdve a magyar királyi államvasutak pályaudvarain az összes lapok kaphatók.

— **Az ellenzék taktikája.** Budapestről jelentik: A függetlenségi párt ma este értekezletet tartott, melyen Károlyi Mihály gróf elnök indítványára elhatározták, hogy a párt a Ház holnapi ülésére nem megy be és a képviselőházban való megjelenését a miniszterelnöknek a román kérdésben hozzá intézendő sürgős interpellációra adandó választól teszi függővé. Kérte a párt tagjait, hogy maradjanak a fővárosban, hogy szükség esetén teljes számban megjelenhessenek a Házban. Az indítványt elfogadták. Azután a nemzetiségi kérdéstről és a taktikáról tárgyaltak, végül Károlyi Mihály elnök bejelentette, hogy az elnökség határozata folytán nem vett részt az ellenzék a választókerületek beosztásának további tárgyalásában és ezért maradt el ma Vertán Endre felszólalása is.

— **Váltóhamisító földbirtokos.** Pécsről jelentik: Néhány nappal ezelőtt a bonyhádi takarékpénztár dombóvári fiókjának egy hatezer koronás és a sásdi takarékpénztárnál egy négyezer koronás hamis aláírású váltót számoltattak le. A pécsi rendőrség a budapesti rendőrséggel karöltve megindította a nyomozást, melynek eredménye az volt, hogy sikerült a tettest Malet Henrik jómódu mucsai földbirtokos személyében megtalálni. A pécsi rendőrség letartóztatta Malet, aki beismarta tettét és az összeg háromnegyed részét visszatérítette. A pécsi rendőrség holnap átkiséri az ügyészséghez.

— **Halálos ölelés.** Szegedről jelentik: Horváth János szőregi korcsmájában a vendégek tréfálkozva csipős megjegyzéseket tettek a korcsmárosné előtt a férjére. A korcsmáros a megjegyzések élet úgy igyekezett elvenni, hogy átölelte feleségét, a hatalmas termetű, kővér asszonyt, aki a következő percben eszméletlenül esett össze és néhány pillanat múlva meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy Horváth erősen magához szorította a kővér asszonyt, aki az ölelés következtében szívszélhúdást kapott.

— **Megzavart vendégsereg.** Tegnap este Rosenfeld Gerzson vállalkozónak Újpesten az Attila utca 25. számú házában levő lakásán vendégek voltak. Negyedtíz óra lehetett, amikor kívülről erős kopogás hallatszott: Rosenfeld Gerzson nyitotta ki az ajtót, de rögtön becsapta és visszahozta, mert három ember állott az ajtó előtt arcukon zsebkendő, úgy, hogy csak a szemük látszott ki és kezükben revolver volt. Rosenfeld ijedt kiáltására a vendégek kifutottak, a mire az álarcos emberek megfutamodtak. A rendőrség megindította a nyomozást. Nem lehetetlen az sem, hogy csak rossz tréfa volt az egész.

— **A gárdakapitány és grófnő gyilkosa.** Bécsből jelentik: Jakovljevic Rajkó tisztiszolgát, aki a múlt év augusztusában gazdáját, Eisenkolb Vilmos kapitányt és annak menyaszszonyat, Bolza Mária grófnőt lelőtte, tudvalevőleg halálra ítélték. A meggyilkolt százados atyjának a kérésére a haditörvényszék elnöke Auersperg gróf élt kegyelmi jogával és a halálos ítéletet tizenöt évi sulyos börtönre változtatta. A felső hadbírósg a gyilkos tisztiszolga ügyének revízióját rendelte el. Az új tárgyalás a napokban folyt le. A gyilkost ezuttal 16 évi börtönre ítélték és marát is szállították a möllersdorfi fegyházba, ahol az elítélt most sulyos betegesen fekszik.

— **Millió bankkassza.** Düsseldorfból táviratozzák, hogy a Heydt, Kersten és Boehme elberfeldi bankcégnél négy hivatalnok 1,600.000 márkát sikkasztott. Egy főbelőte magát, harmat letartóztattak. A bankház több nagy budapesti pénzintézetrel áll összeköttetésben.

— **Kereskedők értekezlete az új polgári törvénykönyv ügyében.** Szomorú tapasztalat, hogy a kereskedők és iparosok az öket érintő törvényekről, különösen a pörös eljárás kérdésében csak akkor vesznek tudomást, a mikor a törvény meghozta, vagy életbe léptetése küszöbön van, a mikor tehát azok sérelmes, vagy káros intézkedéseinek változtatni igen nehéz. Félt, hogy ez az eset fog bekövetkezni az új polgári törvénykönyv esetében, a mely a képviselőház előtt fekszik és a melyről az érdekelt kereskedők alig tudnak valamit. Hogy egyebet ne említsünk, az új polgári törvénykönyv a kereskedői követelések nagy részére az elévülési határidőt három évre szűkíti. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés megkeresése folytán az Aradi Kereskedők Köre és az O. M. K. E. aradi kerülete szombaton, február 21-én este 9 órakor a kör helyiségében (Talbajdy Károly-utca 1. sz.) általános értekezletet tart, a melyben az ügynek előadója Goldzieher Albert dr. aradi ügyvéd lesz. Az értekezleten minden kereskedő, esetleg egyéb érdeklődők is részt vehetnek.

— **Értesitem a t. c. hölgyközönséget,** hogy francia és angol női divat szöveteim nagy választékban már megérkeztek. Legújabb francia és angol divatlapok műtermemben rendelkezésre állanak. Mély tisztelettel Varga Kálmán női szabó Deák Ferenc-utca 39. 1121

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 19-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Iztray Géza acsev. főellenőrnek József nevű fia. Reich Dávid sütőnek Ella nevű leánya. Kohut József kocsisnak József nevű fia. Dima Antal cukrásznak Antal nevű fia. Meghalt: Özv. Nyiga Györgyné 77 éves magánzónó. Heidrich Károly 24 éves lakatos segéd. Don Anna 16 éves leány. Weisz Sándor 5 éves fia. Házasság nem fordult elő.

— **Az üzleti körökből.** Weisz Dávid aradi fűszer- és lisztnagykereskedő fiát, Weisz Arpádot a cégbe fogadta, a melyet ezután Weisz Dávid és Fia néven folytatnak.

— **Leltár miatt mélyen leszállított árat** Fischer-féle Nagy Áruházában, Arad Szabad-ság-tér 12. sz. alatt.

— **Izr. iskolai „Működési napló” nyomtatvány** előírás szerint kapható az Aradi nyomda részvénytársaságnál.

— **Új drogeria.** Már megnyitott Vas Sándor és Társa drogeriája Neumann M. férfinak telepe mellett. 984

— **Postacsomag, ajánlottlevél és utalvány feladási könyvek** egész vászonkötésben, arany címnymással kaphatók 1 korona 50 fillérért az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában József főherceg-ut 22. sz., a Kossuth-szoborral szemben.

— **Álarcok és farsangi cikkek** Kerpelácsi.

MULATSÁGOK

(=) **Az AMTE. kabaréja.** Az Aradi Harkás Testvér Egyesület szombaton este érdekes és változatos műsorral fogja szórakoztatni a közönséget, mely valószínűleg nagy számban fog megjelenni, hogy az estélyt végig nézze. A műsört magánszámok nyitják meg, amelyek váltakozva énekből és prózákból fognak állani. A magánszámok után következik egy két részből álló moziiszkoccs, amely egy football-csapat viszontagságos kirándulásáról szól. A viszontagság egy footballista szerelme körül forog. A humoros cselekményű darab szereposztása a következő: Katica: Puschler Maca, Kámfor Jenő footballintéző: Kiss Dani, Luft Móni kapitány: Ladányi, Bimbó footballista: Egető, cigányprimás: Opletán. A mulatságot szombaton este tartják meg a Munkás-Otthon nagytermében. A program pont nyolc órakor kezdődik.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tavaszi tudósítás.

Budapest, február 19.

Készáru.

Amerika egy féllel magasabb. Kínálat, vételredv közlött, 12 ezer mm. 5 7 és fél fillérrel magasabb

Határidő.

	Dél sárlat	2 óra sárlat
Buza 1914. áprilisra	12.75	12.28
Buza 1914. májusra	12.10	12.3
Buza 1914. októberre	11.04	11.09
Rozs 1914. áprilisra	9.25	9.29
Rozs 1914. októberre	8.65	8.67
Tengeri 1914. májusra	6.74	6.72
Zab 1914. áprilisra	7.74	7.77
Zab 1914. októberre	7.76	7.78

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (február 19.)

Osztrák hitel	640.25
Magyar hitel	846.50
4% koronajáradék	88.15
Osztrák-magyar államvasúti	735.—
Jelzálogbank	450.—
Lezárolóbank	530.75
Hazai Bank	293.—
Magyar Bank	529.—
Kereskedelmi Bank	8834.—
Rimamurányi	670.—
Balgótarjáni	751.—
Közúti Vasút	629.50
Városi Villamos	832.—

Bécsi értéktőzsde (február 19.)

Osztrák hitel	640.25
Magyar hitel	847.—
Osztrák-magyar államv.	719.50
Déli vasút	106.—

A Temesvári Lloydtársulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914 febr. 19. Buza 75 kilogrammos 23.20—23.30, 76 kilogrammos 23.40—23.5, 77 kilogrammos 23.60—23.70, 78 kilogrammos 23.80—23.90. Rozs (prima) 16.80—16.8, (közép) 16.00—16.20, Arpa (serfőző) (takarmány) 12.8—13.05, Zab (prima) 14.20—14.40. (közép) 12.4—12.60, Tengeri régi (magyar) 12.4—12.50, (román) régi 13.2—13.30, új 10.30—10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 4.60—4.80, (rózsza) 7.00—7.50

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1914. évi február 20-án:

A) Bérlet

A) Bérlet

Pygmalion.

Vígjáték 5 felvonásban. Írta: Shaw. Bernard Fordította: Hevessy Sándor. Rendező: Szendrey Mihály.

SZEMÉLYEK:

Higgins	Szendrey M.	Eliza	Komját y M.
Higginsné	Földinuszóé.	H. Iné	M. László E.
Doonittel	Várnai Jenő.	Klára	H. Pámpel I.

Kezdete este 7/8 órakor.

NYILTÉR.

Nyilatkozat.

Az Aradi Közlöny folyó hó 18-iki számában megjelent „Találkahely egy aradi vendéglőben” című hír nem az én üzletemre, hanem a Boros Béni-tér 19. sz. alatt levő vendéglőre vonatkozik.

Özv. TÓTH PÁLNÉ

Fehér ló vendéglő tulajdonosa

BOROS BÉNI-TÉR 23.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

1914. február hó
20. és 21-én.

W. Psilander

és

Frölich Elza

felléptével

Agyanuöl

Dráma 4 felvonásban

és

Egy év a dzsungel mélyén.

Dzsungel drám 2 felvonásban.

1728—1914. ahsz.

Hirdetmény

a gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztár járulékairól.

szerkesztett 1914 évi kivétési lajstrom azzal tételük 6 február 16-tól kezdődő 8 napos közszemlélésre, hogy azt az érdekeltek munkaadók megtekinthetik és a sérems kivétel ellen írásbeli kifogásaikat a közszemlélésre tétel leteltétől számított 15 nap alatt a városi adóhivatalnál beadhatják.

Felhívjuk továbbá az illetőket, hogy az összeírás befejezése után szolgálatba fogadott új cselédeket a szolgálatba lépés napjától 15 nap alatt a cselédkönyv bemutatása mellett a városi adóhivatalnál annál inkább bejelentés, mert baleset esetén csak oly cselédek után tarthat igényt a munkaadó a 8. §-ban biztosított segélyre, akiket szabályszerűen bejelentvén a vonatkozó lajstromban előfordulnak.

Miről az érdekelteket munkaadókat azzal értesítjük, hogy minden egyes gazdasági cseléd után évenként előre fizetendő 120 filléres hozzájárulási díját a városi pénztárnál haladéktalanul lefizessék, mert a segélypénztár csak akkor köteles a munkaadónak e címen felszámítható költségeket megtéríteni ha az a cseléd, kit baleset ért az összeírást lajstromban felvett és utána a díj esedékességkor, vagy a baleset előtt legalább 30 nappal tényleg befizette lett.

Arad, 1914. február hó 18.

A városi adóhivatal.

Ügyvédi irodák
b. figyelmébe.

A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900—1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az

Aradi nyomdarezsvénytársaság
könyvnyomdájában.

456—1914. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad. sz. kir. város törvényhatóságánál az 1914. február 26-án tartandó ünnepélyes közgyűlésen a polgármesteri, főjegyzői, három tanácsnoki, főügyési, két árvaszéki ülnöki, főpénztárnoki, ügyvisi, két aljegyzői rendőrkapitányi, a gáji alkapitányi, közigazgatási, három főpénztári ellenőri, gyámpénztári, és a kamarási állásválasztás útján figyelembe venni. Az egyes állásokkal járó javadalmazásokat Arad sz. kir. város hatósági szervezete és az azt ki-gészítő közgyűlési határozatok állapítják meg.

Felhívom mindazokat, kik az 1883. évi I. t. cikkben meghatározott minősítéssel rendelkeznek és a ezt megjelölt állások bármelyikét elnyerni óhajtják, hogy kellő-n felszerelt pályázati kérvényeket M. kir. városi B. U. b. n. l. v. n. u. h. s. címezve hivatalomba folyó év február hó 20-ig déli 12 óráig beérkezve nyújtsák be.

Nem a város szolgálatában áll pályázók egészségi állapotukat hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

Arad, 1914. január 31 en.

Varjassy,
polgármester.

MÁR MEGNYILT!

VAS SÁNDOR és TÁRSA

Központi

Drögeriája

Neumann M. férfiruha telepe mellett.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

Aradváros mérnöki hivatala a kettős fűtőkályhák és füstcsövek használata által (50) ötven % fűtőanyag megtakarítást ért el! Régi rendszerű kályhák olcsón és rövid idő alatt átalakíthatnak.

Kettős füstcsövek

1. szám kis szobára 5 korona.
2. " közép " 10 "
4. " nagy " 22 "

Füstcsövek raktáron és azonnal kaphatók

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi u. 27.

M. kir. szabadalom b. 511

Patent.

Bárhogy fűtöttem eddig, mindig hideg szobám voltak, az 50-től vett kettős csövel kevés fával meleg szobákat kapok.

Mindenkinek ajánlom a kettős csöveket.

Gyurkovics András.

Az Andrassy-téren az első emeleten

a főtér kellő közepén
egy utcai lakás
azonnalra, vagy
május hó 1-re

kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözőkdiók figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fűszedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 481

29982—1913. kh. sz.

Hirdetmény.

Az eleven hasznos vadak s a hasznos szárnyas vad tojásainak forgalomba hozatala és szállítása tárgyában a m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak 1910. évi március hó 14-én 86219. szám alatt kiadott rendelkezését a következőkben teszem közzhírré.

A hazai vadtenyésztés érdekében és a hasznos szárnyas vad tojásai mindinkább elharapodzó jogosulatlan elszedésének meggátolása végett az 1879. XL. törvénycikk 1. és 16. §-ai alapján rendelem: 1. Élő hasznos vadat, hasznos szárnyas vad tojását, szállítani csak engedéllyel szabad. 2. Az engedélyt a m. kir. földművelési miniszter adja, akihez a kérvényt a törvényhatóság első tisztviselője utján kell benyújtani. A kérvény benyújtása alkalmával hatóságilag igazolandó, hogy folyamodó a vadászati jog tulajdonosa s így az élő hasznos vad befogására, vagy hasznos szárnyas vad tojásainak szedésére jogosult. Az engedélyt kérő, ha nem tulajdonosa a vadászatnak, igazolni köteles, hogy a vad befogást, tojás szedést a vadászat tulajdonosa nem tiltalmazta. Az engedély alapján a törvényhatóság első tisztviselője szállítási igazolványt állít ki mely a szállítmányjal együtt a vasúti, hajózási illetve póstai felvételi hivatalnak átadandó. Ha élőhasznos vad vagy hasznos szárnyas vad tojása ilyen szállítási igazolvány nélkül, a vasúti, hajózási illetve post felvételi hivatalnál továbbítás végett feladatni szándékolnak, ily küldemények felvétele megtagadandó s ha mégis tévedésből ilyenek felvételtek, akkor azok visszatartandók, a községi előjárásnak átadandók s erről a község illetékes első fokú rendőri hatósága azonnal, esetleg távirat útján is értesítendő. 3. Akifelő hasznos vadat vagy hasznos szárnyas vad tojását az 1. pontban meghatározott engedély illetve igazolvány nélkül szállított, vagy azok jogosult megszerzését igazolni nem tudja, kihágást követ el, s a rendőri büntető hatóságok által 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő, s nemcsak az eljárási költségekben, hanem a vad etetési és kezelési költségeiben is elmarasztalandó. 4. A lefoglalt vad és tojás, amennyiben a károsult vadászat tulajdonosnak személyazonossága a lefoglalás alkalmával kétségbevonhatatlanul kideríthető s hozzá távirati úton intézendő felszólításra 24 óra leforgása alatt beérkező válasza alapján rendelkezésére bocsátandó. Amennyiben a károsult személye, vagy jogosulatlanul megszerzett hasznos vad és hasznos szárnyasvad tojásának származási helye meg nem állapítható a lefoglalt vad és tojások a lehető legrövidebb idő alatt még a kihágási ítélet hozatala előtt az eljárásra illetékes I. fokú rendőrhatalóság által elkobzandók és nyilvános árverésen eladandók. Az árverésen csak a vadászterület tulajdonosa, vagy bérlője, illetve ezeknek meghatalmazottjai vehetnek részt. A kihágást elkövető az árverésen részt nem vehet. Ha jogosult árverező nem jelentkezik a vad annak a községnek határában a melyben az lefoglaltatott kibocsátandó a tojások pedig haladéktalanul földművelésügyi m. kir. miniszterium rendelkezésére bocsátandók, illetőleg a lefoglalt tojások ügyében a földművelésügyi miniszter rendelkezése távirati úton kérendő. Az árverésen befolyt összeg az 1901. évi XX. tcz. 28. §-ában megjelölt célokra fordítandó. Ha az árverés illetve az eleven vad etetési és kezelési költségei a kihágást elkövetőtől nem hajthatók be, azok az árverésen befolyt összegből levonandók. 5. E rendelet az 1908. évi december hó 18-án 10592/1908. szám alatt kelt, a m. kir. belügy igazságügyi és kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg kiadott földművelésügyi miniszteri rendelet hatályon kívül helyezése mellett 1914. évi április hó 1-én lép életbe.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányosan eladó.

Green,
főkapitány.

24867—1913. kh. sz.

Hirdetmény.

A földmivelségi m. kir. ministerium az országos selyemtenyésztési felügyelőség útján 1914. évi tenyésztésre ingyen ad selymérpetét, illetve selyemhernyót mindazoknak, kik selyemtenyésztéssel foglalkozni kívánnak.

Akik selyemtenyésztéssel foglalkozni szándékoznak, jelentkezzenek azon egyénnél, aki a községben a selymérpete kikeltésével meg van bízva.

A jelentkezők kötelezik magukat a pete, illetve a hernyó átvételére. Aki pedig ingyen petét, illetve hernyót kap, az kötelezi magát alávetni a szabályoknak.

A gubók élő állapotban kilogrammonként a következő árban fognak beváltatni:

Az I-ső osztályú gubónak beváltási ára kilogrammonként 2 korona 80 fillér.

A II od osztályú gubónak beváltási ára kilogrammonként 1 korona 80 fillér.

A III-ad osztályú gubónak beváltási ára kilogrammonként 20 fillér. Megjegyzetjük azonban, hogy amennyiben a külföldi gubó árak emelkednének, a beváltási árak nálunk is fel fognak emelkedni.

Minden tenyésztő ugyannakor, mikor a hernyót kapja, egyúttal kap minden gram pete után 8 ly tenyésztő papírt és 6 drb. lyukgatott papírt és azon tenyésztő, aki hőmérővel még nincs ellátva, egyhőmérőt.

Egy hőmérő darabonként 20 fillér; a tenyésztő papír ára ívenként 1 fillér, a lyukgatott papír ára pedig darabonként 1/2 fillér.

A papír és hőmérő ára ugymint eddig, a beváltásnál vonatlik le. Az öntenyésztők azonban, kik különböző oknál fogva nem hoztak gubót, kötelesek az általuk át vett papír és hőmérő árát a beváltás után 15 nap alatt a község házában a felügyelő vagy a kikeltő kezéhez lefizetni.

Azok, kik termelt gubóikat bárki másnak, kereskedőnek házalónak, stb. eladják, a törvény értelmében megfognak büntettetni, később meghatározandó összeg erejéig.

Az esetben, ha egy családnál egynél több selyemtenyésztési igazolványi könyvecske találatnák, akkor ezen igazolványi könyvecskére kiadott összes pete, illetve selyemhernyók, jegyzőkönyv felvétele mellett elfognak koboztatni.

Az, aki nem kikelt hernyót, hanem petét kap és azt önmaga kelteti ki, a termelt gubómennyiség beszolgáltatása alkalmával a kapott petékkel kiadott selyemtenyésztési igazolványi könyvecskéket, valamint a petét tartalmazó dobozokat a selyemtenyésztési felügyelőségnek vissza szolgáltatja; ellen esetben minden dobozért 20 fillér tartozik megtéríteni.

Greén
főkapitány.

Jó anyák, gondos

szülők legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű,

mindig friss:
Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak. Egy üveg utasítással ára **2 korona.**

Fagydagánatok elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a

FRIGIN. Ára ecsettel és utasítással **70 fillér.**

Depillor-szörvestő. Ez kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható.

Ára utasítással **1 korona.**

Kötszerek, gummicikkek, és sebészeti eszközök legolcsóbb és legjobb beszerzési forrása. Az összes létező és friss gyermektápszerek nagy raktára.

SOXLET sterilizáló apparatus és annak egyes alkotórészei külön is állandóan kaphatók.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

Hajós Árpád
gyógyszertára **ARAD, Andrásy-tér 22. sz.**

(Megyeházzal szemben.)

741

Posta-

csomag, ajánlott-levél és utalvány

feladási könyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.

nyomdájában József főherceg-ut 23. sz a Kossuth-szoborral szemben.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek
Illatszerek
Külgyoporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Kajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

Eladó

egy jókarban levő leszerelt négy és egy felszerelt három lóerős gáz-

motor

jutányos árakon. Bővebbet a kiadóhivatalban.

1914. évi magyar kir. adómentes 4 $\frac{1}{2}$ %-os törlesztéses állami járadék-kölcsön.

Kibocsátva 500,000,000 — korona = 425,000,000 — n. b. márka = 525,000,000 — frank = 20,833.333 $\frac{1}{3}$ font sterling névértékben.
A tervszerinti törlesztés 1919 szeptember 1-én kezdődik. Fokozott sorsolás vagy felmondás legkorábban 1924. március 1-ére eszközölhető.

Aláírási felhívás.

Ezen kölesnből 400,000,000 — korona = 340,000,000 — n. b. márka = 420,000,000 — frank = 16,666.666 $\frac{2}{3}$ font sterling névértékű.

1914. évi magyar királyi adómentes 4 $\frac{1}{2}$ %-os törlesztéses állami járadék-kölcsön

ezennel nyilvános aláírásra bocsátatik.

Az aláírás történik:

a) oly módon, hogy fizetesképpen az 1914. július 1-én és 1915. január 1-én esedékes 1912. évi m. kir. 4 $\frac{1}{2}$ %-os állampénztár jegyek, melyekből tudvalevőleg összesen M 106,000,000 — névérték van forgalomban, nyújtatnak be az alább felsorolt aláírási helyeknél; a kiosztásnál az ily jegyzések teljes összegükben fognak tekintetbe venni;

b) készpénzfizetés ellenében és pedig mindkét esetben: 1914. február 21-én, szombaton az egyes aláírási helyeknél szokásos üzleti órákban és az illető helyeken közzéteendő feltételek mellett:

Budapesten: a magyar királyi központi állampénztárnál,
a Magyar Általános Hitelbanknál,
a m. kir. postatakarékpénztárnál,
a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnél,
a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál,
a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbanknál,
a magyar szent korona országainak területén:
valamennyi királyi állampénztárnál és adóhivatalnál;

továbbá:

a Magyar Általános Hitelbank,
a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank,
a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank,
a Wiener Bank-Verein és
az Anglo-Oesterreichische Bank című intézetek összes fiókjainál.

Az aláírási ár ugy az 1912. évi 4 $\frac{1}{2}$ %-os magyar kir. állami pénztárjegyek beszoigáltatása esetén, mint a készpénzaláírásokra nézve

90.45%-ot tesz,

hozzáadva az 1914. évi március hó 1-től az átvétel napjáig járó 4 $\frac{1}{2}$ %-os folyószelvénymarkatokat.

1914. szeptember hó 1-ig terjedő zárolási kötelezettséggel történő jegyzések különös figyelemben fognak részesülni. 1106

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy rég érzett hiány pótlására több orvos ur kívánságára külföldi mintára a **modern osecsemő diatetika minden követelményének megfelelő tejkonyhát rendeztem be, hol is állandó orvosi felügyelet alatt álló tuberculina nem reagáló tehát biztosan nem gümőkóros tehenektől hygienikusan nyert tejből a különböző koru csecsemők constutiojának megfelelő gyermekefejlesztéseket állítok elő.**

Készülnek előzetes írásban közölt rendeletre **osecsemő tejek a szükséges higításokban osecsemőtejek zabdara (nyák) és zabliszt főzetekkel**

Keller-féle maláta leves

Finkelstein Meyer-téle fehérte tej

A tejfeleségek sacharinnal édesítettek és kívánatra Soxhlet tápcukorral 1—5 % arányban kevertetnek s az összes féleségek sterilisálatnak.

A tejet 200 grammos üvegekben hozzuk forgalomba azok ára 10 és 20 fillér között váltakozik. Legkisebb rendelhető mennyiség 5 üveg, az üvegekért darabonként 20 fillér betét teendő; rendeléseket kérjük esti 7 óráig hozánk juttatni. Sürgős rendeléseket telefonon kérjük eszközölni.

1324

gütori FÖLDES KELEMEN
gyógyszertára Arad. ::

1914. évben kibocsájtandó
4 $\frac{1}{2}$ %-os magyar kir. adómentes törlesztéses állami járadék-kölcsön jegyzésére

90.45 K

árfolyam mellett előjegyzéseket elfogadok február 20-án d. u. 6 óráig.

GOLDSCHMIDT SÁNDOR
Arad, Minorita-palota.

Az arad városi rendőrség és tűzörség nyugdíj pótló és segélyző egyesülete mint szövetkezet

Mérleg száma 1913. december hó 31.

Vagyon	Kor.	fil.	Téher	Kor.	fil.
Pénztárkészlet	817	86	Adományok	1263	88
Leltár	220	—	Törzsbefizetési díj-k	1561	75
Értékpapír	200	—	Pártoló tagsági díjak	75	—
Takarékpénztári betétek	24141	41	Törzsvagyon 1912. év végével	26906	67
Adósok	6523	69	1913. évi tiszta nyereség	1595	16
	81402	46		81402	46

Dr. Grunáz László, s. k.

vezérigazgató.

Moldován Ödön, s. k.

könyvelő.

Szeczepkovszki Teofil, s. k.

pénztárnok.

Dr. Tisoh Mór, s. k.

igazgató.

Berecz Ferenc, s. k.

igazgató.

Kovács Antal, s. k.

igazgató.

Greén Nándor, s. k.

igazgató.

Rédli János, s. k.

igazgató.

Molnár Mihály, s. k.

igazgató.

Jelen mérleg, veszteség- és nyereség-számlát az ide vonatkozó fő- és mellék könyveket átvizsgáltuk, azokat teljesen rendben és helyesen pontosan vezetve találtuk.

1107

Arad, 1913. december hó 31-én.

Kresz Emil, s. k.

felügyelő-bizottsági elnök.

Murádi Almos, s. k.

felügyelő-bizottsági tag.

Vidéki Gusztáv, s. k.

felügyelő-bizottsági tag.

Apró hirdetések.

**Az Aradi Köz-
löny** mindennap eljut
számítálar városba, fa-
luba és pusztába, tehát sok
embernek kerül a kezébe. Min-
den embernek lehet naponta
valamit eladásra kínálni, vagy
megvételre keresni az Aradi
Közlöny apróhirdetési ré-
vén (pl. munkát, árut,
szolgáltatást.) Az ered-
mény biztos.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó
tudnivalók, ahol a hirdetés mel-
lett: „Bővebbet, vagy cím a ki-
adóban” áll, közelebbi adatok
olvashatók az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatalának előcsarnokában
elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

J. M. J. 25.
Levele van a főpostán, kérem át-
venni Fess leánytól. 1114

ALKALMAZÁST NYER.

13 - 15 éves
tiszt cseléd felvétetik költögu csa-
ládánál Wesselényi-utca 9. szám.
A kaputól jobbra.

Szerény igényű
háznak vezetésére, esetleg idősebb
nő is, kerestetik. Aradgáj állami
iskola. 1079

Gyakorlott
pincemunkás, aki bor- vagy pá-
linka pincébe már dolgozott, azon-
nal felvétetik Klein Miksa pálinka-
kereskedésében, Boros Beni-tér 8.
szám. 1112

ALKALMAZÁST KERES.

Házvezetőnőnek
ajánlkozik 45 éves úrnő helyben,
esetleg vidéken. Cím a kiadóhiva-
talban. 1109

INGATLAN.

Kossuth-utca 54. számú
ház, nagy telekkel, kedvező fel-
tétel mellett eladó. 1118

Eladó
egy újonnan épült még 11 évig
adómentes sarokbérház jófor-
galmu vegyeskereskedéssel, a
melyhez italmérséi és tőzsdeenge-
dély van, elköltözés miatt. Az
üzlet esetleg külön is eladó. Bő-
vebbet Braun N. Antal festéke-
kereskedésében Aradon, Boros Beni-
tér 7. szám. 1094

Eladó
a Lipót-utcai 8. számú magánház,
melyben van két szép utcai szoba
és egyéb szükséges mellékhelyi-
ség. Feltételek megtudhatók Ha-
szinger-utca 9/c szám alatt. 1097

Eladó
modern magánház, 5 szoba előszoba,
cseléd- és fürdőszoba, Gáz berende-
zés, és szép kis kerttel. Cím a
kiadóhivatalban. 1117

LAKÁST KERESNEK.

Majusra
3 szoba előszobával, vagy csu-
kott folyosóval, udvari tiszta la-
kást keresek. Cím a kiadóhiva-
talban. 1100

KIADÓ LAKÁS.

Családi ház,
Demeter-utca 105., mely 8 utcai
2 udvari szobából, a szokásos mel-
lékhelyiségekkel, szőlős-, virágos
kert és baromfi udvarból áll el-
adó, vagy folyó évi május hó 1-re
bérbeadó. Értekezni ugyanott, vagy
Dr. Molnár Oskár ügyvédi irodá-
jában Arad, Erzsébet királyné-körút
37. szám. 998

Kiadó
4 szobás utcai lakás Weitzer-u 5.
és Pécska-ut 6. Bővebbet Éles
Árminnál. 768

Három szobás
udvari lakás fürdőszobával és egy
tágas raktárhelyiséggel Deák Ferenc-
u. 7. alatt kiadó. 876

Modern
3 szobás utcai lakás, fürdő- és
előszobával május 1-től kiadó,
Kossuth u'ca 40. sz. Bővebbet a
házmesternél. 979

Két szobás
utcai garzon lakás, irodának is
igen alkalmas, március 1-ére, eset-
leg azonnalra kiadó. Deák Ferenc-
utca 89. sz alatt. 1077

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Hintók
Kölber-féle csukott, majdnem új
2 homokfutó és 2 fedeles hintó
eladó, hozzáfelhagyás végett. Bő-
vebbet Róth Izidor, Asztalos Sán-
dor-utca. 1024

Cséplőgép.
Egy fiatal, kétéves Nicholson-féle
8 as magánjáró kazán, kedvező
rézletfizetés mellett is eladó. Bő-
vebbet Burza Testvéreknél Arad,
Boros Beni-tér 1. 1115

A Pesti Hírlap
példányszámait 1912. október 1-től
1913. október 1-ig megvételre ke-
ressem. Ajánlatot, a kiadóba kérek.
1212

Szereseményelek
som, gyertyán, angyoró és bükk
fából, nyírfa-seprő stb. kapható.
Ána Györgynél, Mika Zalatna u.
p. Dézna. (Aradmegye) 1088

KÜLÖNFÉLE.

Mindenki olyan öreg,
aminőnek látszik, aki nem akar
megöregedni, használja a Földes-
féle Hair regenerator, ezen ké-
szítménytől minden ősz haj visz-
szanyeri eredeti színét. N-gy üveg
ára 2 korona. Földes gyógyszerár,
Aradon. Összes készítményeink
kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-
utcai gyógyszerárban. 1224

Fucovesin
Tabl. fucovesin comp. Elhízás
elleni gyógyszer, nem hashajtó,
nem ártalmas. Kipróbált biztos
szer. — Ára használati utasi-
tással ellátott eredeti doboznak 8
korona 50. fillér. Főraktár: Hehs
Vilmos gyógyszerár a Szent Ist-
vánhoz Aradon, Batthyány utca.
Összes készítményeink Földes Ke-
lemen gyógyszerárban is kap-
hatók. 5189

**Hó-
és jégtakarítást**
háztetőkről, valamint cse-
répjavitási munkákat ju-
tányos áron vállal. 1101

Komor Márton
cserep és palafedő mester
Arad, Kápolna-u. 12.
Meghívásra azonnal elmegyek.

Legelősebb fabeszerezési forrás
a „Hunyadi”
Motorfűrész Vállalat
Kossuth-utca 9. alatt. Telefon 658.

hol állandóan elsőrendű száraz és
apritott fa kapható azonnali haza-
szállítással ólomzáros zsákokban
100 kilónként 3 vágásu
**2 K 80 fillérért és 4 vá-
gásu 3 kor** Ugyancsak elvál-
lalunk saját motorgépeinkkel meg-
hívásra leggyorsabb kiszolgálással
**fafelfűrészelést és befu-
varozást** vasutól legelősebb
árban. **Üzletevünk: szolid**
és figyelmes kiszolgálás.
1239

Bér-autók
Telefonszám
816
2281
Szolgálat: reggel 8 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Valódi angol sport, vadász
valamint modern katonai-
tiszt, vasutas és egyéb
sapkákat
ajánl:
Schäffer Henrik
Aradi Első Sapkakészítő vá-
lalkalata
Arad, Andrassy-tér (Bing-ház).
Telefon 202. szám. 1100

Felsőtemetőben
teljesen alkalmas

Családi sirrács
igen előnyös árban
eladó.
Megtekinthető

Weisz Jenő
lakatos műhelyében
Andrassy-tér 9. sz.

Román nyelvet beszélő

**gépíró
írnokot
keres**

Dr. Sebestyén József
borosjenői ügyvéd. 1111

Nyomatványok
esinos kivitelben készülnek
az Aradi nyomda r. t.-nál.

Figyelem!

Weinberger János
elsőrangú cipőüzlete
ARAD, Andrassy-tér
a „Nagy csizmához”

megérkeztek a legelegánsabb cipőkülönlegességek
urak, nők és gyermekek részére.
Egységes árak:
Urak részére 20-50 Nők részére 16-50
Dus választék halina vadász-cipő és osztrákba, hócipők,
sárcipők és nemes reggeli, továbbá utcai, estélyi ci-
pőkben. 191
Tangó-cipők 8 koronától 10 koronáig.